

Подільське СЛОВО

№47 (51/5358) П'ятниця, 22 листопада 2019 року

12 сторінок

Аналітика

14 листопада Верховна Рада 280 мандатами проголосувала за остаточний варіант Державного бюджету України на 2020 рік. Однак вже 19 листопада спікер Верховної Ради Дмитро Разумков в ефірі одного з телеканалів заявив, що назвати ідеальним головний кошторис країни не можна і він ще зазнаватиме змін. А також пояснив, що бюджет-2020 все ж потрібно було ухвалити в нинішньому вигляді, щоб у новому році держава могла працювати.

БЮДЖЕТ 2020 УХВАЛЕНО

Радіти чи плакати?

Загалом те, що державний кошторис на наступний рік затвердили вже в середині листопада, мабуть, добре. Адже тепер і розпорядники бюджетних коштів, і ті, хто відповідає за наповнення держказни, і суспільство та бізнес матимуть змогу ретельно вивчити документ, зрозуміти, на що можна розраховувати упродовж чергового, вочевидь, непростого для України 2020 року, розробити й затвердити відповідні програми, узгодити та скоригувати плани. Добре це і для громад. Оскільки тамтешнім чиновникам і депутатам не доведеться «пороти гарячку», ухвалюючи місцеві бюджети. Адже раніше цей процес затягувався до середини січня, а подекуди — аж до лютого. **Погано, що, попри експертні прогнози, документ поспішили внести до сесійної зали до ухвалення низки важливих для наповнення державної казни анонсованих раніше законів. Йдеться, зокрема, про:**

1. Законодавчу легалізацію грального бізнесу. Завдяки цьому планують отримати для бюджету щонайменше 3 мільярди гривень.

2. Остаточне затвердження земельної реформи. Хоча кошти від відкриття земельного ринку і не надходитимуть безпосередньо до казни, але їх наявність позначиться на обсягах держзапозичень і на видатках, що вже передбачені відповідно до цього процесу.

3. Можливий перегляд рентних платежів та більш стрімке, ніж передбачено Податковим кодексом, підвищення деяких акцизів, приміром, на тютюнові вироби. Це теж — «плюс-мінус» кілька мільярдів гривень.

4. Невизначеність із подальшим транзитом російського газу українською ГТС. Нагадаємо, щороку цей вид господарської діяльності приносить нашій країні до 3 мільярдів доларів. Ці кошти не відображають у дохідній частині бюджету окремим рядком. Але цей ресурс забезпечує лівову частку надходжень у рамках фінансових зобов'язань перед державою НАК «Нафтогаз України». До холдингу, як і до НБУ, в основному кошторисі «доводять» цифри необхідних відрхувань. Загалом ідеться, зазвичай, про 150-200 мільярдів гривень («на двох»). Не буде транзиту — «Нафтогазу» доведеться або «затягувати зашморг» на шії внутрішніх споживачів, або визнавати неможливість передбачених держбюджетом відрхувань. Найбільш прогнозований вихід для уряду — збільшення зобов'язань Нацбанку. Банкіри, вочевидь, таки зможуть дещо «нашкребити по засіках». Решту — доведеться «додрукувати». А це — ризик пришвидшення інфляції, девальвації національної валюти і пов'язані з цим «трали».

З одного боку, влада, вочевидь, впевнена, що до кінця року зможе забезпечити ухвалення відповідних рішень (за великим рахунком, усе, крім «ространзиту», — у «наших руках»). З іншого: а раптом форс-мажор? Монобільшість голосує уже далеко не так одностайно, як на початку вересня. Що тоді? Внесення бюджетних змін вже узимку чи навесні?..

Головні цифри:

Доходи державного бюджету на 2020 рік (з трансфертами) передбачені у сумі 1 трильйон 93 мільярди гривень. Для порівняння: доходи на 2019 рік передбачали в сумі 1 трильйон 26 мільярдів 131 мільйон гривень.

Бюджетні видатки — 1 трильйон 180 мільярдів гривень (збільшено на 67,5 млрд грн, порівняно з кошторисом 2019 року). **На обслуговування держборгу** передбачили 141,5 мільярда. Ще 282,1 мільярда піде на виплату «тіла» кредитів. Також проектом бюджету на 2020 рік заплановані нові зовнішні (4,9 мільярда дол.) і внутрішні запозичення (231,1 мільярда гривень).

Видатки на національну безпеку і оборону — 245,8 мільярдів, майже на 34 мільярди більше, ніж цього року. Головні розпорядники цих коштів — Міністерство оборони (130 мільярдів) та МВС (93 мільярди гривень).

На соціальне забезпечення у наступному році планують витратити 294 мільярди гривень (2019 р. — 198 мільярдів 600 мільйонів). Зокрема, фінансування Пенсійного фонду із держбюджету становитиме 173 мільярди (+802 мільйони на надбавки за догляд для самотніх пенсіонерів). На виплату житлово-комунальних субсидій передбачено 48 мільярдів гривень.

Мінімальна зарплата наступного року становитиме 4723 гривні на місяць. Також пропонується встановити прожитковий мінімум на одну особу: з 1 січня — 2027, з 1 липня — 2118, з 1 грудня — 2189 гривень. Для дітей віком до 6 років: з 1 січня — 1779, з 1 липня — 1859, з 1 грудня — 1921 гривня. Для дітей віком від 6 до 18 років: з 1 січня — 2218, з 1 липня — 2318, з 1 грудня — 2395 гривень.

Видатки на інші захищені статті: **Медицина** — 113,3 мільярда гривень, що на 15 мільярдів більше, ніж у 2019-му. При цьому під час підготовки бюджетного законопроекту до другого читання вдалося додатково знайти на централізовану закупівлю лікарських засобів та медичних виробів для лікування деяких складних захворювань 3,2 мільярда гривень. Ще мільярд — на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази багатофункціональних лікарень інтен-

сивного лікування. 400 «додаткових» мільйонів спрямують на лікування українців за кордоном.

Освіта — 145,1 мільярда гривень, приблизно на 18 мільярдів більше, ніж цьогоріч. Нагадаємо, уряд зобов'язався забезпечити виплату у повному обсязі 30% доплати за престижність педагогічної праці і щорічної фінансової підтримки (21 тисяча гривень) молодих учителів, котрі працюють у сільській місцевості.

Розвиток культури й інформаційна сфера — 9,2 мільярда гривень, тоді як у 2019 в бюджет було закладено 7 мільярдів гривень.

Майже 74 мільярди передбачено на дорожнє будівництво (2019 р. — 55 мільярдів гривень). Але у процесі розгляду урядових бюджетних ініціатив у парламенті стосовно цього виникли певні проблеми. Про них — далі.

Як іще до обговорення бюджету в уряді «вкрали» майже 8 мільярдів

Розгляду Закону «Про Державний бюджет України на 2020 рік» у сесійній залі передувало обговорення й ухвалення законопроекту №2144 «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України». Йдеться, здебільшого, про «косметичні» зміни, техніко-юридичні і редакційні правки, пов'язані, зокрема, з порядком розподілу доходів та видатків між державним і місцевими кошторисами, бюджетних субвенцій та порядку надання окремих видів соціальної допомоги. При цьому загальні підходи до наповнення держказни і розподілу коштів фактично не змінилися. **За винятком однієї, вочевидь, неприємної для уряду і важливої для місцевих громад деталі. Народні обранці підтримали попередньо відхилену профільним комітетом (з питань бюджету) поправку №209. Вона стосується розподілу надходжень від акцизного податку на продаж пального. Частину акцизу (13,44%) вирішили залишити в місцевих бюджетах. Хоча уряд пропонував акумулювати ці кошти у Дорожньому фонді.** «Ціна питання» — орієнтовно 7,7 мільярда гривень. Цей «мінус» поставив під сумнів виконання планів щодо спрямування на дорожнє будівництво щонайменше 73 мільярдів гривень, як це передбачено бюджетним законопроектом.

Ухвалення цих змін дало змогу Прем'єр-міністрові Олексію Гончаруку написати на своїй сторінці у Фейсбук: «Новий день — нова перемога... Ми в уряді впевнені, що бюджет розвитку та безпеки людей вже найближчим часом зробить комфортнішим життя кожного українця: від немовляти до людини поважного віку».

Владислав ОБУХ. Київ.

23 листопада 16:00

ЗАПАЛИ СВІЧКУ
ПАМ'ЯТІ
У СВОЄМУ ВІКНІ!

ГОЛОДОМОР
1932-1933 РОКІВ

День Гідності
та Свободи

2

Велико-
бірківська
школа святкувала
170-літній ювілей

5-6

Такої Соломії
ми ще не
бачили!

7

Застуда:
міфи і правда

10

Героям слава!

Дні, коли Україна воскресала у вогні

21 листопада українці відзначали День Гідності та Свободи. Саме цими днями в Україні розпочалися Помаранчева революція 2004 року та Революція Гідності 2013 року, що стала однією з найтрагічніших сторінок в історії сучасної України, назавжди змінивши країну та українців.

«Ми все зробили правильно». Так назвали мітинг-реквієм, приурочений Дню Гідності та Свободи, який відбувся біля стели пам'яті Героїв Небесної сотні. У заході взяли участь керівники району, начальники і спеціалісти відділів та управлінь Тернопільської райдержадміністрації та районної ради.

Ведучі дійства Юлія Сушко та Зоряна Гонзюл розповіли про початок трагічних подій кінця 2013 року, коли український народ вийшов на майдани у Києві та в інших містах держави на захист демократичних цінностей, прав і свобод людини, її європейських інтересів. Учасники дійства хвилиною мовчання вшанували тих, хто загинув у ці дні та ввійшов у новітню історію України як Герої Небесної сотні, хто боронив Україну у часи неоголошеної російсько-української війни та поклав голову на полі бою. За них парох церкви Святого Володимира смт Велика Березовиця отець Ігор Драпак разом із учасниками мітингу-реквієму мовив щирі молитви.

Галина ЮРСА – ТРР «Джерело».
Фото автора.

Митрополит Епіфаній:

Гідність – це те, що отримав від Бога кожен із нас, бо Господь створив людину на Свій образ. І саме Він стоїть на її захисті, коли хтось посягає на цінність та честь людського життя. Усі ми є улюбленими Божими доньками та синами, які заслуговують на повагу та свободу, незалежно від соціального статусу, політичних уподобань чи віросповідання. Але водночас ми маємо свідчити, що є гідними бути дітьми Божими, що поважають життя та гідність кожної людини.

Вчора вся країна згадувала подію Революції Гідності. Майже шість років тому відбувся силовий розгін студентів та молодих активістів, які з майдану Незалежності прибігли у Свято-Михайлівський Золотоверхий монастир, що став їхнім захистом перед силами «Беркуту». За промислом Божим і Помаранчева революція, і Революція Гідності розпочалися 21 листопада, коли ми відзначаємо Собор архістратига Божого Михайла та всього воїнства небесного. Цим Господь засвідчив нам: усіх хоробрих борців за правду охороняє Архангел, що є борцем проти всякого зла. Символічно, що після свята архістратига Михайла, храм на його честь став Божим щитом, Божим захистом для українських протестувальників: тут безперервно лунала молитва, кожен міг знайти харчі, тепло, нічліг, а головне – духовну підтримку в непрості часи.

Переважає більшість із тих, хто був на Майдані, неодноразово відчували цю невидиму підтримку, коли здавалося б, що все: крах, поразка, але події розгорталися так, як це не міг ніхто спланувати – вчасно з'являлася та чи інша допомога. Напевно, для багатьох назавжди залишиться в пам'яті тривожна ніч з 10 на 11 грудня 2013 року, коли вперше за 800 років, як у час татаро-монгольської навали, залунав хрестом Євровиймадан. І на Свято-Михайлівський монастир та гостей столиці. Тієї ночі Майдан вистояв. Вистояв він навіть і тоді, коли в лютому 2014-го проліватиметься невинна кров.

Брутальна, жорстока фізична сила, яка була застосована тодішньою владою проти власного суспільства, насправді є виявом слабкості перед надзвичайною силою духу українського народу. Люди щоденно демонстрували її у боротьбі за гідність та свободу – і не лише особисту, але й свого ближнього, свого співгромадянина, незалежно від того, підтримував він Майдан чи ні. І це є виявом справжньої духовної сили, виконанням однієї з головних Божих заповідей: любити ближнього, як самого себе. А це й означає поважати іншого, його гідність: адже Бог створив його, так само як і нас, за Своїм Божественним образом.

Пам'ятаймо та молимося за українських героїв, які покладали свої життя за нашу незалежність як під час Революції Гідності, так і під час неоголошеної російсько-української війни, бо вони показали свою любов до близьких та до своєї рідної землі з думкою про нас та всі майбутні покоління. Усвідомлюємо, що саме завдяки їхнім подвигам маємо можливість сьогодні говорити не тільки про європейське майбуття, а й про єдину та визнану Православну церкву України, яка завжди була, є і залишатиметься з українським народом.

Оголошення

До уваги власників автотранспорту!

Байковецька сільська рада (організатор перевезень) оголошує конкурс на право здійснювати перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування.

Перелік об'єкта конкурсу

№ рейсів, № м-ту	Назва маршруту	Протяжність м-ту (км)	Час відправлення з пунктів		К-сть оборотних рейсів	Мін. к-сть автобусів	Періодичність виконання
			поч.	кінець			
1	2	3	4	5	6	7	8
1	«Масив Русанівка (с. Байківці) – Центральний ринок (м. Тернопіль)»	12,5	6-30	20-10	7	2	Понеділок – субота
2	«Гаї-Шевченківські – Тернопіль»	12,4	6-45	20-20	9	2	Понеділок – п'ятниця
3	«Дубівці – Байківці»	23	7-35	18-25	8	2	Понеділок – субота

Умови конкурсу

Конкурс на перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування проводиться відповідно до Закону України «Про автомобільний транспорт» та Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 03 грудня 2008 року №1081 (зі змінами), Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1997 року №176 (зі змінами).

Для забезпечення належної якості та безпеки перевезення пасажирів на автобусних маршрутах, згідно з Порядком визначення класу комфортності автобусів, сфери їхнього використання за видами сполучень та режимів руху, затвердженого наказом Мінтрансв'язу України від 12 квітня 2007 року № 285 (зі змінами), на маршрутах протяжністю до 150 км допускається використання автобусів категорій М2 (повна маса до 5 т) та М3 (повна маса більше 5 т). Клас автобусів: на міських маршрутах І, ІІ, ІІІ.

Обов'язкове надання в якості конкурсної пропозиції на об'єкт конкурсу, що містить міські маршрути, щонайменше одного транспортного засобу, пристосованого для перевезення осіб з обмеженими фізичними можливостями.

Наявність у перевізника-претендента необхідної кількості резервного рухомого складу відповідної місткості згідно з підпунктом 4 п.12 Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на авто-

бусному маршруті загального користування, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 03 грудня 2008 року № 1081 (зі змінами).

Забезпечення державних соціальних нормативів у сфері транспортного обслуговування пасажирів.

Перевезення громадян пільгових категорій згідно з чинним законодавством.

Забезпечення виконання вимог чинного законодавства, що регулює роботу автомобільного транспорту.

Дотримання трудового законодавства України, забезпечення належних умов праці.

Інші умови, затверджені рішенням виконавчого комітету Байковецької сільської ради від 22 січня 2019 року № 12 (додаток 3).

Документи для участі у конкурсі приймають у закритому конверті з позначкою № 1 та конверті з позначкою № 2, який містить документи з інформацією про те, на який об'єкт конкурсу надає документи претендент.

Документи на конкурс приймають до 23 грудня 2019 року включно (крім вихідних) з 9 год. до 16 год. за адресою: Тернопільська область, Тернопільський район, с. Байківці, вул. Січових Стрільців, 41 у відділі житлово-комунального господарства, транспорту, зв'язку та благоустрою.

Конкурс відбудеться 10 січня 2020 року об 11 год. в залі засідань КЗ «Будинок культури с. Байківці».

Довідка за телефоном 42-08-17.

Оголошення про проведення конкурсу з відбору суб'єктів оціночної діяльності для проведення експертної грошової оцінки земельної ділянки в селі Великі Гаї

Великогаївська сільська рада проводить конкурс з відбору суб'єктів оціночної діяльності для проведення експертної грошової оцінки земельної ділянки несіельськогосподарського призначення (для розміщення та експлуатації об'єктів дорожнього сервісу), площею 0,0278 га, адреса: село Великі Гаї, Тернопільський район. Нормативна грошова оцінка земельної ділянки - 79 391,24 грн.

Мета проведення експертної грошової оцінки: визначення ринкової вартості земельної ділянки з метою передачі у приватну власність шляхом продажу.

Учасникам конкурсу необхідно подати до Великогаївської сільської ради конкурсну документацію, яка складається з конкурсної пропозиції та підтверджуючих документів. Усі документи та копії документів посвідчуються підписом керівника суб'єкта оціночної діяльності та скріплюються печаткою (для юридичних осіб).

До підтверджуючих документів віднесено:

- заява на участь у конкурсі;
- копії завірених належним чином установчих документів учасника конкурсу;
- копії завірених належним чином документів, що підтверджують кваліфікацію працівників, які залучаються до виконання оцінки;
- копію завіреного належним чином кваліфікаційного свідоцтва оцінювача, виданого у встановленому законом порядку;
- матеріали, в яких відображається досвід проведення незалежної оцінки земельних ділянок;
- пропозиції учасника конкурсу щодо вартості виконання робіт відповідно до калькуляції витрат, пов'язаних із виконанням робіт; а також строк виконання робіт з експертної оцінки земельної ділянки;
- інформація про претендента (документ, який містить відомості про претендента щодо його досвіду роботи, кваліфікації та особистого досвіду роботи з незалежної оцінки оцінювачів, які працюють у його штатному складі та додатково залучаються ним з незалежної оцінки експертної грошової оцінки земельної ділянки, у тому числі подібної оцінки).

Конкурсну документацію подавати у запечатаному конверті з обов'язковим підтвердженням документів, що містяться в конверті.

На конверті необхідно зробити помітку: «На конкурс з відбору суб'єктів оціночної діяльності (із зазначенням назви об'єкта)».

Конкурсну документацію слід подати до Великогаївської сільської ради (юридичний відділ) до 06 грудня 2019 року (включно) за адресою: 47722, Тернопільська область, Тернопільський район, село Великі Гаї, вул. Галицька, 47.

Конкурс буде проведено 09 грудня 2019 року о 10 годині у приміщенні сільської ради за адресою: 47722, Тернопільська область, Тернопільський район, село Великі Гаї, вул. Галицька, 47 (зал засідань). Телефон для довідок 49- 02-80.

Реформи

Ганна Новосад: «Результати PISA стануть відправною точкою для вимірювання ефективності НУШ»

На думку очільниці Міносвіти Ганни Новосад, унікальність PISA в тому, що оцінюється не база знань, а вміння застосовувати їх на практиці. «Наша система освіти донедавна орієнтувалась здебільшого на теорію, а не на практику. Саме відхід від ретризації знань і перехід до компетентнісного навчання — основа Нової української школи», — повідомила міністр. Вона також наголосила на важливості результатів PISA, які стануть відправною точкою для вимірювання ефективності НУШ», — зазначила Ганна Новосад.

Довідково

PISA — програма міжнародного порівняльного дослідження якості освіти Організації економічного співробітництва і розвитку. Вона дає можливість перевірити здатність учнів користуватися знаннями й уміннями, отриманими в школі. Таким чином, PISA діагно-

тує систему освіти. Тож на основі отриманих даних можна виявити недоліки та виправити їх.

«Важливо, що це дослідження покаже якість тієї ланки школи, якої ще не торкнулась освітня ре-

Рада заборонила пластикові пакети

кладні) пластикові пакети, оскільки цей матеріал, розкладаючись, фрагментується на дрібні частки. Відомо, що мікропластик несе ще більший ризик для довкілля, тварин і людей.

Мінекоенерго підтримує прийняття у першому читанні закону про обмеження обігу пластикових пакетів на території держави. Сува відповіла рішення проголосувати 365 народних депутатів. Законопроект забороняється з 1 січня 2022 року розповсюджувати пластикові пакети завтовшки 50 мкм в об'єктах роздрівної торгівлі та ресторанного господарства.

Крім цього, пропонується заборонити оксорозкладні (оксобиороз-

- поліетиленові пакети забруднюють ґрунти, ліси, річки та моря;

- 1 млн птахів та 100 тис. тварин щороку помирають, з'їдаючи пакети, які сплутали з їжею;

- всього 6% усієї кількості пакетів утилізують. Решта або, ще гірше, серед природи.

Яка альтернатива пакетам?

- пакети та торбинки багаторазового використання;

- біорозкладні пакети.

16 жовтня цей законопроект погдив профільний Комітет з питань екологічної політики та природокористування. Міністерство енергетики та захисту довкілля підтримує обмеження обігу пластикових пакетів та закликає народних обранців проголосувати за законопроект №2051-1 в цілому.

Час місцевий

Моніторинг якості питної води з природних джерел Тернопільського району

Державною установою «Тернопільський обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України» у листопаді 2019 року здійснено моніторинг якості питної води за санітарно-мікробіологічними, санітарно-паразитологічними та санітарно-хімічними показниками із природних джерел у селах Острів, Смиківці, Ступки, Товстолуг та Гаї-Гречинські.

За результатами лабораторних досліджень, якість питної води за санітарно-мікробіологічними показниками не відповідає вимогам лише із природного джерела с. Смиківці, тож з метою попередження виникнення гострих кишкових інфекцій цю воду рекомендовано вживати лише після кип'ятіння!

Однак фахівці зауважують, що показники якості питної води із природних джерел є нестабільними та природного характеру (санітарно-хімічні та санітарно-мікробіологічні показники можуть

коливатися інколи протягом одного тижня), що робить її непридатною для споживання і може призвести до виникнення гострих кишкових інфекцій бактеріальної та вірусної етіології, а також низки інфекційних захворювань.

Оцінити якість та безпечність питної води можна шляхом проведення лабораторних досліджень в ДУ «Тернопільський обласний лабораторний центр МОЗ України» за адресою: м. Тернопіль, вул. Федьківська, 13.

Контактний телефон: (0352) 25-24-15, відділення організації санітарно-гігієнічних досліджень.

Добрі справи

Обов'язок перед людьми з обмеженими фізичними можливостями

Щороку на початку грудня відзначають Міжнародний день людей з інвалідністю як нагадування всім про обов'язок перед людьми з обмеженими фізичними можливостями, які потребують постійного захисту і підтримки.

Важливим заходом, приуроченим до цієї дати, стало відвідування працівниками Тернопільського відділення управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Тернопільській області потерпілих від нещасних випадків на виробництві за місцем їхнього проживання.

Тернопільське відділення висловлює щире подяку за надану допомогу (продуктові набори) в організації заходу до Міжнародного дня людей з інвалідністю таким партнерам: товариство з обмеженою відповідальністю «СЕ Борднетце-Україна» (керівник Бістрам Екхарт), приватне агропромислове підприємство «Агропродсервіс» (керівник І.В. Карачка).

Бажаємо всім, хто не байдужий до проблеми людей з інвалідністю, сил і здоров'я, достатку й успіху.

Тернопільське відділення управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Тернопільській області.

Новини | Коротко про актуальне

Як зазначають у Світовому банку, зняття мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення та створення економічного зростання в Україні на 0,5-1,5% на рік протягом наступних п'яти років. Україна має найбільші площі сільськогосподарських земель у Європі, однак, зауважили у СБ, продуктивність сільськогосподарства становить лише мізерну частину від тієї, яку мають інші європейські країни. Мораторій на продаж земель сільськогосподарського призначення є найбільшою перешкодою для залучення необхідних інвестицій та збільшення продуктивності сектору, зазначається у доповіді Світового банку.

Україна має закінчити співпрацю з Міжнародним валютним фондом у 2023 році, а програма, щодо якої наразі тривають переговори, має стати останньою. Про це повідомила міністерка фінансів України Оксана Маркарова: «Мій амбітний план — змогти закінчити програму з МВФ, щоб у 2023 році у нас не стояло питання, коли ми отримаємо новий транш, а могли б себе забезпечувати». Вона також зазначила, що наразі уряд продовжує переговори з місією МВФ, яка перебуває з візитом у Києві, щодо нової кредитної програми про співпрацю.

Місцеві вибори в Україні відбудуться восени 2020 року. Про це під час робочої поїздки до Запоріжжя сказав Дмитро Разумков. «Якщо ми говоримо в цілому про вибори, то вони відбудуться після того, як закінчиться реформа децентралізації, — це перше. Друге — після того, як буде ухвалено так званий виборчий кодекс. Якщо ми говоримо про те, коли вони пройдуть, то це стовідсотково 2020 рік, ймовірно, осінь. Але не виключаю той факт, що на окремих територіях вибори можуть бути і раніше», — сказав Голова Верховної Ради.

Головний військовий прокурор — заступник Генпрокурора Віктор Чумак повідомив, що військових прокурорів вже введено в підпорядкування Генпрокуратури. Водночас він зазначив, що військові прокурори продовжать працювати над розслідуваннями справ стосовно військових злочинів, злочинів у сфері національної безпеки і оборони, в ОПК, на держпідприємствах та у військових формуваннях. Чумак нагадав, що реформування прокуратури передбачає ліквідацію Головної спеціалізованої прокуратури і створення натомість Головної спеціалізованої прокуратури. Також мають бути ліквідовані військові прокуратури у регіонах — на їх базі будуть створені спецпрокуратури.

Уряд надав 125,8 млн грн, щоб забезпечити житлом до кінця поточного року майже 350 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також придбати приміщення для одного дитячого будинку сімейного типу. Це стало можливим за рахунок перегляду ефективності низки програм з метою фокусування на підтримці тих, хто цього найбільше потребує.

Крім того, уряд скерував 27 млн грн, котрі будуть спрямовані на забезпечення житлом 25 родин осіб, які загинули або отримали інвалідність І-ІІ групи під час бойових дій АТО/ООС. Щорічну разову грошову допомогу отримують 819 учасників бойових дій ООС — на це уряд виділив 1,1 млн грн у 2019 році. Наступного року збільшить грошову допомогу на підтримку дітям-сиротам та пенсіонерам.

Міністерство фінансів проаналізувало середні витрати на одного студента, який навчається за державним замовленням. В першу десятку вишів, в яких підготовка студентів коштує найдорожче, увійшли: Львівська академія Національного авіаційного університету (ЛНА НАУ) — 142,6 тис грн; Харківський інститут фінансів Київського національного університету (ХІФ НАУ) — 100,1 тис. грн; Торгово-економічний університет (ХКНТЕУ) — 100,1 тис. грн; Львівська національна академія мистецтв (КІПДМ ЛНАМ) — 82,6 тис. грн; Одеський державний екологічний університет (ОДЕКУ) — 76,7 тис грн; Національний університет «Одеська морська академія» (НУ «ОМА») — 75,4 тис. грн; Одеська національна академія харчових технологій (ОНАХТ) — 73,36 тис грн; Національний лісотехнічний університет України (НЛТУ) — 71,83 тис грн; Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту (ПДАФКІС) — 71,2 тис грн; НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (КПІ) — 67,26 тис грн; Київський національний університет імені Тараса Шевченка (КНУШ) — 67,1 тис. грн. Усього проаналізовано дані по 167 закладах вищої освіти, в яких навчалось 340 тис. студентів за державним замовленням. Сукупні видатки державного бюджету (загальний фонд) на оплату послуг з підготовки фахівців цими закладами у 2018 році становили понад 15 млрд грн.

Міністр освіти і науки Ганна Новосад заявила, що в Україні більше вчителів, ніж потрібно. «Це дійсно проблема. І тим учителям, які працюють у сільських школах, учнів яких возитимуть до опорних шкіл, доведеться підвищувати кваліфікацію і перекваліфікуватись», — сказала Новосад.

Вона також нагадала, що цього року відбудеться пілотний проект сертифікації педагогічних працівників. Реєстрація на сертифікацію є добровільною і її зможе пройти 1000 вчителів початкових класів. Для вчителів, які успішно пройдуть таку сертифікацію, в бюджеті-2020 закладено підвищення зарплати на 20%.

З 20 листопада водіїв почнуть штрафувати за перевезення дітей, зріст яких менше як 145 см або тих, що не досягли 12-річного віку, у транспортних засобах без автокрісла. Закон «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за порушення правил перевезення дітей» визначає, що порушення правил перевезення дітей тягне за собою накладення штрафу на водія в розмірі 13 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (510 грн). При цьому повторне протягом року вчинення порушення передбачає штраф у розмірі 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (850 грн).

Знай наших! Тернопільські борці стали призерами України!

Срібну та бронзову нагороди вибороли вихованці Тернопільської дитячо-юнацької спортивної школи з греко-римської боротьби у Харкові на збірках України серед юніорів, які відбулися в Жаркові та зібрали кращих борців нашої країни у віковій категорії 2000-2002 років народження.

Срібну медаль у ваговій категорії 63 кг отримав тернополянин Василь Васильківський, бронзовим призером став Едуард Стрільчук. Хлопець змагався у вазі 55 кг. Обидва призери є студентами Тернопільського національного економічного університету, повідомляють «20 хвилин».

Спортивні ігри школярів

Тріумф лозівських волейболістів

У рамках XXIV Спортивних ігор школярів Тернопільського району відбулися фінальні змагання з волейболу серед юнаків шкіл I-III ступенів.

Спортсмени з НВК «Лозівська ЗОШ I-III ст.-ДНЗ» під керівництвом тренера Миколи Кітчака, які в зональному турнірі переконливо перемогли всіх суперників, показали змістовну, видовищну гру, високий рівень

підготовки і вийшли переможцями.

Чемпіонами Тернопільського району стали Саланський Денис, Комар Павло, Неділько Арсен, Каліщук Владислав, Бутрин Устим, Банніков Тарас, Островський Володимир, Саланський Арсен, Оленюк Арсен, Солонинка Павло. Їхня організованість, дружність і зіграність допомогли виграти турнір. Вітаємо переможців!

Кубок «Золота осінь»

Трофей поїхав у Великий Глибочок!

У фіналі традиційного Кубку «Золота осінь», що проводить Тернопільська райрада фізкультурно-спортивного товариства «Колос», команда Великого Глибочка (на фото) на стадіоні у Великих Гаях здолала опонентів із Товстолуга і завоювала трофей.

Першими повели в рахунку футболісти Товстолуга. Ще до перерви Великий Глибочок відновив рівновагу – 1:1. У другій половині зустрічі товстолугський колектив знову вийшов вперед, реалізувавши пенальті – 2:1. Невдовзі результат став рівним – 2:2. За 10 хвилин до фінального свистка арбітр вилучив із футбольного поля гравця команди Товстолуга, і Глибочок скористався чисельною перевагою – 4:2.

Ексклюзивні нагороди отримали тренери команд – Богдан Цупер (Великий Глибочок), Степан Гуля (Товстолуг) і кращі гравці – Василь Мовінський (Великий Глибочок), Назар Галько (Товстолуг).

Сторінку підготував Андрій ОМЕЛЬНИЦЬКИЙ.

Футбол | Друга ліга України

«Нива» повернулася на вершину

ФК «Ужгород» – «Нива» (Тернопіль) 0:4.
Голи: Скакун, 11; Проців, 79; Кисленко, 82; Гатала, 90+4.

Нереалізований пенальті: Маїталір, 32 (воротар).
«Нива»: Механів Максим, Герт Андрій, Хохлов Вадим, Демчук Максим, Хруставка Олег, Мороз Тарас (Люк Остап, 86), Малащук Андрій (Гатала Ігор, 75), Проців Максим (Волохатий Роман, 87), Скакун Андрій, Різник Андрій (Дедух, 72), Кисленко Сергій (Бідний Мирон, 83).

Футболісти тернопільської «Ниви» розгромили на виїзді футбольний клуб «Ужгород» і, завдяки поразці житомирського «Полісся» у грі з рівненським «Вересом» (1:2), знову очолили турнірну таблицю північно-західної групи другої ліги України. Тернополяни, як і житомирці, мають у своєму активі 38 очок, але випереджають їх за результатами очних зустрічей.

На 11-й хвилині матчу Андрій Скакун із меж штрафної площі в дотик замкнув передачу партнера – 0:1. Згодом Максим Механів відбив удар суперника з пенальті. У другому таймі Максим Проців подвоїв перевагу «Ниви». На 82-й хвилині Сергій Кисленко під час кутового головою спрямував кулястого у ворота – 0:3. Масну крапку в компенсований час поставив Ігор Гатала, влучно пробивши з-за меж карного майданчика – 0:4. Для ужгородської команди це – вже шоста поспіль поразка із загальним рахунком 0:18!

Турнірна таблиця							
№	Команда	І	В	Н	П	Р/М	О
1	«Нива», Тернопіль	19	11	5	3	26/12	38
2	«Полісся», Житомир	19	11	5	3	25/8	38
3	«Верес», Рівне	19	11	3	5	33/21	36
4	«Поділля», Хмельницький	19	8	5	6	22/22	29
5	«Калуш»	19	6	5	7	24/19	26
6	«Чайка», П. Борщівка	19	7	4	8	22/18	25
7	«Діназ», Вишгород	18	7	4	7	21/21	25
8	«Нива», Вінниця	19	5	5	9	22/27	20
9	«Ужгород»	19	5	4	10	17/33	19
10	«Буковина», Чернівці	19	5	2	12	24/36	17
11	«Оболонь-Бровар-2», Буча	19	4	4	11	18/37	16

Футбол | Результати матчів групового етапу

Плотича і Шляхтинці у чвертьфіналі Ліги чемпіонів Тернопільщини!

У цьому традиційному турнірі під егідою Федерації футболу Тернопільської області змагаються переможці районних чемпіонатів.

Група В

Підсумкова турнірна таблиця. Група В							
№	Команда	І	В	Н	П	Р/М	О
1	«Лісма»	4	2	1	1	10/2	7
2	«Континентал Нео -Агро»	4	2	0	2	3/6	6
3	«Стандарт»	4	1	1	2	5/10	4

Бомбардири: Володимир Яхван, Віталій Лагіш (обоє – «Лісма» Шляхтинці) – по 2 забиті м'ячі.

Група С

Підсумкова турнірна таблиця. Група С							
№	Команда	І	В	Н	П	Р/М	О
1	ФК «Плотича»	6	4	1	1	18/9	13
2	«Хатки»	6	4	0	2	14/10	12
3	«Нива»	6	3	1	2	12/5	10
4	«Оріон»	6	0	0	6	3/23	0

ФК «Плотича» (Тернопільський р-н) – «Нива» (Городиця, Гусятинський р-н) 2:2.

Голи: Назарій Головка, 3; Ігор Сливка, 48 – Михайло Кука,

Ліга Тернопільщини. Тур 6

Нагадаємо: Федерація футболу Тернопільської області ініціювала проведення ще одного офіційного турніру – Ліги Тернопільщини. В ньому беруть участь команди, які стали призерами районних чемпіонатів, вибороли районний Кубок або ж були його фіналістами.

Група А

ФК «Зарубинці» (Збарзький р-н) – ФК «Великий Глибочок» (Тернопільський р-н) 1:0.

Гол: Назар Макух, 2.

«Автодор» (Ланівці) – «Арсенал» (Нагірянкa, Чортківський р-н) 4:4.

Підсумкова турнірна таблиця. Група А							
№	Команда	І	В	Н	П	Р/М	О
1	ФК «В. Глибочок»	6	4	0	2	20/5	12
2	ФК «Арсенал»	6	3	1	2	16/12	10
3	ФК «Зарубинці»	6	3	0	3	11/13	9
4	ФК «Автодор»	6	1	1	4	9/26	4

Результат матчу 4-го туру ФК «Великий Глибочок» (Тернопільський р-н) – «Арсенал» (Нагірянкa, Чортківський р-н) 4:3, який відбувся 3 листопада, анульовано через участь у складі команди з Чортківщини незаявлених гравців.

Бомбардири: Василь Молінський (ФК «Великий Глибочок») – 8 забитих м'ячів, Юрій Цупер (ФК «Великий Гли-

ДРУГА ЛІГА, ТУР 22 МІСЬКИЙ СТАДІОН
23 ЛИСТОПАДА
14:00

«НИВА» ТЕРНОПІЛЬ
FCNYVA.COM

«ОБОЛОНЬ-2» БУЧА

ВАРТІСТЬ КВИТКА: 40 ГРН.

ДЯКУЄМО ЗА ПІДТРИМКУ!

ОРНАВА, МЕДІАТОР, СЕКТОР, СО-СІР, LARGO, КАРПАТСКА ДЖЕРІЛІМА, MAXIMUS, SELECT

«Іхали ми за перемогою. Намагалися грати на результат, відповідно була побудована наша тактика. Нам пощастило забити швидкий м'яч. Якби «Ужгород» забив за 1:0, то нам, думаю, було би складніше. Наші заміни спрацювали, додавши грі інтенсивності і важкодості. В нас багато молоді, теж, зрозуміло, швидко проїти рівномірно сезон. Мені приємно за нашу команду. Ми ростемо, щоразу додаємо в ігровому плані. Нам не соромно за нашу роботу», – зазначив під час післяматчевої пресконференції головний тренер тернопільської «Ниви» Василь Малик.

У наступному турі, в суботу, 23 листопада, «нивівці» зіграють на центральному стадіоні Тернополя з київською «Оболонню-Бровар 2». Звітним поєдинком вони завершать цей футбольний рік. Запрошуємо вболівальників на трибуни підтримати команду рідного міста!

39; Андрій Берчишин, 81.

«Хатки» (Бережани) – «Оріон» (Григорів, Монастирський р-н) 3:0 (технічний результат, оскільки команда з Монастирщини знялася зі змагань).

Бомбардири: Ігор Сливка (ФК «Плотича») – 4 забиті м'ячі, Володимир Лема, Ігор Панчук, Назарій Головка (всі – ФК «Плотича») – по 2 забиті м'ячі.

Отож, після завершення всіх поєдинків групової стадії Ліги чемпіонів Тернопільщини визначилися учасники чвертьфіналу: група А – ФК «Дорофіївка» (Підволочиський р-н), ФК «Заруддя» (Зборівський р-н); група В – «Лісма» (Шляхтинці, Тернопільський р-н), «Континентал Нео-Агро» (Великі Дедеркали, Шумський р-н); група С – ФК «Плотича» (Тернопільський р-н), «Хатки» (Бережани); група D – «Нічлава» (Коліндьяни, Чортківський р-н), ФК «Цвітова» (Буцацький р-н).

Жеребкування чвертьфінальних пар відбудеться 13 грудня. До «сіяних» потрапили команди, які здобули перемогу у своїх групах на попередньому етапі змагань: ФК «Дорофіївка», «Лісма», ФК «Плотича», «Нічлава». Четвірка «несіяних» команд: ФК «Заруддя», «Континентал Нео-Агро», «Хатки», ФК «Цвітова».

«Хатки» – 3 забиті м'ячі, Андрій Захарчук (ФК «Великий Глибочок») – 2 забиті м'ячі, Олег Курант, Андрій Дричик (обоє – ФК «Великий Глибочок») – по 2 забиті м'ячі.

Група Б

«Галичина» (Черніхівці, Збарзький р-н) – «Говерла» (Дубівці, Тернопільський р-н) 0:2.

Голи: Ігор Руденький, 27 (з пен.); Роман Шиптицький, 30.

«Обрій» (Ланівці) – ФК «Ренів» (Зборівський р-н) 4:3.

Підсумкова турнірна таблиця. Група Б							
№	Команда	І	В	Н	П	Р/М	О
1	ФК «Галичина»	6	4	1	1	19/9	13
2	ФК «Говерла»	6	4	1	1	12/7	13
3	ФК «Ренів»	6	2	0	4	9/13	6
4	ФК «Обрій»	6	1	0	5	11/22	2

Бомбардири: Роман Шиптицький, Ігор Руденький (обоє – «Говерла», Дубівці) – по 4 забиті м'ячі, Віталій Паперовський, Юрій Процик, Ігор Гапанович, Андрій Лучкевич, Ігор Олексюк (усі – «Говерла», Дубівці) – по 2 забиті м'ячі.

Шкільний меридіан

Великобірківська школа святкувала 170-літній ювілей

15 листопада увага жителів смт Великі Бірки Тернопільського району і тих, хто живе далеко за його межами, була прикута до надзвичайної події — в НВК «Великобірківська загальноосвітня школа I-III ст. - гімназія ім. Степана Балея» відзначали 170 років з часу заснування закладу. На свято з усіх куточків України з'їхалися колишні учні та вчителі, а ті, хто з поважних причин не зміг бути на дійстві, надіслали вітання та були на зв'язку. Чи не найбільш хвилююча частина заходу відбувалася ще до його офіційного початку в фойє школи — дорослі, сивочолі випускники, забувши про вік, посади і соціальний статус, впізнавали один одного, бігли назустріч, обіймалися, плакали і сміялися, згадували. Особливу увагу виявляли до літніх учителів, яких змінив час, проте у їх очах залишилась щирість, доброта та любов.

Історія Великобірківської школи, яка, переживши кілька переселень, вже понад 30 років розташована у центрі селища, сягає середини XIX століття. Перший спогад про навчальний заклад датується в 1849 році. Однак є дані, що ще раніше (на початку позаминулого століття) в селі існувала так звана «дяківська школа».

З архівів відомо, що 12 листопада 1873 р. народна однокласна школа в селі розташована в будинку № 188 (сучасна адреса — вул. Шевченка, 76), який до наших днів не зберігся. У школі в той час працювали 2 – 4 вчителів, один із яких був директором або, як тоді називали, управителем. На жах, називали зберіг імен цих людей.

Наприкінці XIX – початку XX ст. вже на той час 4-класна початкова школа переїхала в приміщення в центрі села (тепер будинок на вул. Грушевського, 57).

У середині 1930-х років на кошти сільської громади була побудована нова школа з польською та українською мовами навчання.

Учні та вчителі школи, травень 1951 р.

Педагогічний колектив у 1957 р.

Навчальний корпус Великобірківської школи, 1959 р.

Є точні відомості, що 2 лютого 1936 р. була ще 4-класна, а уже в 1938 році — 7-класна, у якій навчалося 250 учнів і викладало 11 вчителів.

Її випускники воювали на фронтах Другої світової війни, були учасниками відпівля ОУН та визвольних змагань УПА. У вересні 1944 року 298 учнів сіли за парти, їх навчали 14 вчителів. У післявоєнні десятиліття їх кількість зростала.

Найбільша кількість учнів була у 1995—1996 навчальному році — 734 чол. Навчали їх 57 вчителів.

Від початку заснування школа розташовувалася у чотирьох приміщеннях. Перше було збудоване ще в Австрії, сьогодні воно реконструйоване у районну друкарню. У 1936 році споруджено нове — нині це Будинок творчості школяра та музична школа. Третє звели наприкінці 1950-х років. Сьогодні тут розміщені шкільні майстерні, бібліотека та навчальні кабінети. Сучасна школа діє у новому корпусі, збудованому в 1986 р. Вона вміщає 25 навчальних класів та кабінетів.

Меморіальна дошка, 1998 р.

Великобірківська школа дала світу визначного вченого, психолога, автора численних праць з медицини та педагогіки, сучасної психології — Степана-Максима Балея. За клопотанням громадськості 19 листопада Постановою Кабінету Міністрів України навчальному закладу присвоєно ім'я цього славного земляка. А 1 вересня 2006 року надано статус школи-гімназії.

Час зберіг імена директорів, серед них — Мар'яна Демашевська та Олександр Петрович Новіцький. З 1947 року заклад очолював Іван Петрович Хмура. Далі освітніми керманічами були Арсен Ігнатович Цапалюк (1948-1950 рр.), а) Галина Яківна Пташник (Длугопольська) (1950-1955 рр.), Андрій Федорович Мельник (1955-1975 рр.), Аврам Хомич Бончук (1975-1981 рр.), Любомир Михайлович Жовнір (1981-1985 рр.), Надія Степанівна Антонів (1985-1987 рр.), Юрій Васильович Шведа (1987-1988 рр.), Михайло Іванович Вийванко (1988-1992 рр.), Роман Павлович Дутка (1992-1994 рр.), Роман Томкович Сидяга (1994-1999 рр.), Ігор Борисович Костецький (1999-2000 рр.), Андрій Романович Собчак (2000-2001 рр.), Яна Олександрівна Береза (2001-2003 рр.), Тетяна Йосипівна Лубкович (2003-2005 рр.), Володимир Михайлович Польчій (2005-2016 рр.), а з 2016 і до нині — Ольга Олексіївна Бас.

Як справедливо зауважила Ольга Олексіївна, школа — це не тільки стіни. Насамперед, це — дух, пам'ять, традиції, наступники щодня переступають шкільний поріг, сіючи зерна доброго, розумного, вічного, й ті, кого вже немає серед нас, але вони завжди житимуть у пам'яті учнів і колег, і вчителі-пенсіонери, для яких найвища нагорода в житті — успіхи колишніх вихованців, їх щирі слова подяки. Праця кожного з них — це золоті сторінки історії школи.

Учителі школи в 1999 р.

На свято завітали вчителі, які нині на заслуженому відпочинку, але не поривають зв'язків зі школою, навідується, цікавляться і теперішньою ситуацією і дивуються тим, про які вони могли лише мріяти.

Школа славетями та сім'ями, такими як: Галина Яківна та Микола Панасович Длугопольські; Андрій Федорович та Євдокія Іванівна Мельники; Павло Степанович Засібний та його мама Олена Іванівна Григорівна Бурчєня; Василь Якимович Дячун, Ганна Михайлівна Мацєлюх і їхня донька Ольга Василівна Дутчак; Василь Федорович Музичко і його дочка Ольга Василівна Махінко; Віра Петрівна Перникоза і дочка Тетяна Арсеніївна Баштова; Людмила Сергіївна Букеда і дочка Наталія Мирославівна Костюченко; Кость Леонтович і Тетяна Платонівна Ляховецька та їхній син і невістка

Олег Костянтинович та Марія Степанівна; Павло Степанович і Оксана Павлівна Тіцькі; Ольга Андріївна Кітик та дочка Людмила Степанівна Дячук; Галина Володимирівна Тригуб, донька Наталія Сергіївна Балик та онука Юлія Михайлівна Балабан; Лідра Петрівна; Йосип Павлович і Надія Юліанівна Берези і їхні донька Людмила Йосипівна Похила та невістка Яна Олександрівна Береза; Зіновій Андрійович і Любов Іванівна Гавліч і їхня дочка Наталія Зіновіївна Романюк; Любомир Михайлович і Зінаїда Василівна Жовнір; Марія Михайлівна Паперовська і син Володимир Богданович; брати Петро Петрович та Ярослав Петрович Шараварник; Надія Степанівна Антонів, її дочка Людмила Нестерівна Радьо та онука Галина Борисівна Пашин; Роман Томкович Сидяга і дочка Оксана Романівна Мельничук; Михайло Іванович та Марта Михайлівна Вийванко; Надія Григорівна Войтанович та донька Ольга Юріївна Антків; Володимир Михайлович Польчій та Ірина Богданівна (шкільний бібліотекар); Марія Василівна Ходань і дочка Мар'яна Володимирівна Островська; Ольга Ярославівна Обєрвська та її донька Мар'яна Олександрівна Мацьків; Ольга Олексіївна Бас (директор школи та вчителька української мови та літератури) та її донька Софія Михайлівна Бас.

Продовження на стор. 6.

Шкільний меридіан

Великобірківська школа святкувала 170-літній ювілей

Початок на стор. 5.

Відомий педагог Василь Сухомлинський, роздумуючи про унікальність учительської професії, писав: «Працю вчителя ні з чим не можна ні порівняти, ні зіставити. Ткала уже через годину бачить плоди своєї роботи. Сталевар через метал. Хлібороб, сіяч через кілька місяців милується колосками і жменю зерна, вирощеного в полі... А вчителів треба працювати роки, щоб побачити результат свого творіння. Буває, минають десятиріччя і ледве-ледве починає виявлятися те, що ти замислив».

Праця досить складна, важка і надзвичайно відповідальна. Успішний вчитель той, чий учні досягають успіху. Великобірківська

школа багата на творчих, талановитих та цілеспрямованих педагогів. Про це свідчать досягнення учнів під час олімпіад, конкурсів, змагань.

Упродовж останніх десяти років НВК «Великобірківська ЗОШ І-ІІІ ст. - гімназія ім. С. Балаєв» посідає перше місце у районному рейтингу загальноосвітніх навчально-виховних закладів. Її вихованці регулярно показують найкращі результати в районі. Так, у 2014-2015 навчальному році вони вибороли 37 призових місць на районному етапі, 2015-2016 навчальний рік приніс 36 перемог, 2016-2017 р. — 31, 2017-2018 р. — 28, 2018-2019 — 28.

Щороку учні завойовують призові місця у конкурсі імені Петра Яценка — шістьсім школярів стають переможцями, і у мовно-літературному імені Тараса Шевченка — три-чотири.

Починаючи з 2009 року, учні НВК беруть участь в обласному етапі конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт Малої академії наук України. Більшість учасників виборюють першість у різних номінаціях.

Школа пишається учнями, які здобули перемогу на обласному етапі предметних олімпіад, а саме: Роману Костановичем, Іриною Логін, Галиною Мричко, Наталією Кумпаненко, Анастасією Стельмах, Ольгою Барбарош, Оленою Зьолюю, Софією Грицько, Вікторією Левенець, Лілією Ячмінською.

Підкорити чемпіонську спортивну вершину завжди складно, проте Великобірківська школа це робить успішно. Щороку вихованці стають переможцями районних та обласних змагань з футболу, міні-футболу, волейболу, баскетболу, легкої атлетики, легкоатлетичного кросу, тенісу, туризму. Вони — чемпіони Спортивних ігор школярів Тернопільського району серед ЗОШ І-ІІІ ст.

Уже кілька років поспіль учні школи-гімназії беруть активну участь у тереновій грі «Легенди УПА», де здобувають призові місця на обласному етапі (2018 р. — ІІІ місце, 2019 р. — ІІІ місце).

НВК «Великобірківська ЗОШ І-ІІІ ст. - гімназія ім. С. Балаєв» виховала майстрів спорту. Серед них — Оксана Дремук (велоспорт), Дмитро Сеньків (карате, фул-контакт), Олександр Дульнев (карате, фул-контакт), Олександр Шуми (легка атлетика), Богдан Володський (шуми), Євген Мацуелюк (гандбол), Подольський Мацелюк (фехтування), Гандал Прус (фехтування), Тарас Серба (туризм). А випускник 2013 року Тарас Мороз є капітаном футбольної команди «Нива». Учень 10-А класу Вадим Моксимович — бронзовий призер чемпіонату Європи з бразерів юніорів.

Упродовж останніх десяти років у навчальному закладі з'явилися свої традиції: день спорту, посвята в гімназисти та п'ятикласники, посвята в козачата, день гімназії, який дуже урочисто відзначають у середній травні, свято здоров'я, веселі танцювальні перерви, День святости Миколая, водіння Кози й вертепи, флешмоби одинадцятикласників та їх батьків. Шкільне життя — не лише навчання, а й спільний відпочинок, відчуття єдиної шкільної родини.

З метою міжнародної інтеграції школа-гімназія в 2018 році реалізувала освітній народознавчий польсько-український проект «Оживити легенди», який об'єднав учнів ІV загальноосвітнього ліцею ім. генерала Станіслава Мачка м. Катовіце (Польща) та учнів

НВК «Великобірківська ЗОШ І-ІІІ ступенів - гімназія ім. Степана Балаєв». У рамках реалізації проекту учні та їх наставники двічі відвідали школу-партнера та приймали польських гостей у Великих Бірках. Спільне проживання, екскурсії, робота над проектом та відпочинок згуртували мовіть праці країн. Одним із результатів такої співпраці є мотивами опрацьованих легенд, яку показали у Великих Бірках, Тернополі та в Польщі.

Кілька років поспіль на базі навчального закладу у рамках міжнародного проекту «Родина твердиня» працює «Школа для батьків». Усі заняття утверджують християнські цінності та чітко утворюються у співпраці зі священником о. Іваном Яциком.

Великобірківська школа-гімназія пишається своїми випускниками, які брали участь у АТО/ООС, серед них — Василь Сентик, батько і син Василь і Володимир Спряжка, Микола Зайчук, Микола Лебідь, батько і син Ігор та Богдан Радецькі, Василь Качан, Юрій Сичик, Ігор Ситник, Роман Дяків, Василь Гулька, Василь Собчак, Михайло Сидяга, Михайло Блажків, Володимир Пласконіс, Руслан Балабан, Андрій Волинець, Роман Бик, Віталій Качун, Віталій Бобець, Сергій Дрозд і Володимир Гарматій, який віддав життя у цій неоголошеній війні. А подвиг випускника Великобірківської школи, капітана тральщика «Черкаси» Юрія Федяча та його опір російським команді під час анексії Криму у березні 2014 року, навіки увійде у славу історію українського війська.

Про те і багато інших довідалися учасники й гості свята. Винуватці торжества зі знаменною подією привітали численні гості, серед них — відомий випускник школи, голова правління ПРАТ «Тернопільгаз», повний кавалер ордена «За заслуги», заслужений працівник промисловості України, лауреат конкурсу «Людина року», голова Федерації роботодавців Тернопільщини Олег Фераванський, а також в. о. голови Тернопільської РДА Володимир Осядач, голова районної ради Андрій Галайко, голова Тернопільської РДА (2015-2019 рр.) Олександр Похилий, селищний голова Великих Бірок Микола Мацелюк, генерал-майор міліції, в минулому заступник міністра внутрішніх справ України, доктор юридичних наук, дочент, заслужений юрист України, зараз начальник головного управління Пенсійного фонду України в Київ-

Окресом дійства стали пісні та літературні композиції у виконанні аматорів сцени смт Великі Бірки.

Галина ЮРСА – ТРР «Джерело». Фото автора, Романа МАЦЕЛЮХА та з архіву НВК «Великобірківська ЗОШ І-ІІІ ст. - гімназія ім. С. Балаєв».

170 — це два людських життя... Це зовсім мало, порівняно з вічністю... Але цього достатньо, щоб виховати не одне покоління справжніх людей, достатньо закладу, достатньо, щоб мати добру і незабутню пам'ять про людей, які тут працювали, про звуки шкільного дзвінка і гамірні перерви, про запах свіжої фарби у вересні, про сталі рідні двері, про тишу в коридорах, які в час канікул і про очікування цих канікул, які здавалися надто короткими, а уроки — надто довгими... І ось збігло стільки років... Інші тепер уроки, оцінки виставляє життя, яке не завжди дарує канікули, роки перпуски... Чи тьохати в вас шкільний дзвінок, який кличе на уроки вже ваших дітей чи внуків? Чи хочеться зайти до класу і сісти за свою парту, заплещити очі і почути голос минулого?

А ми не уявляємо себе без школи... Ми нею живемо, з нею вчимося і навчаємо нові покоління... Ми називаємо ваших дітей вашими іменами... Ми розгортаємо ваші вінетки і бачимо себе молодими (хоч ми і зараз молоді, бо завжди з дітьми)... Ми разом із нею через невдачі... А це з нами постійно є спогади... Вони живуть у світилинах, звуках, знайомих обличчях, випадкових зустрічах...

Зі святом, рідна школо! Зі святом, шановні колеги! Зі святом, дорогі нашому серцю випускники різної віку!

І скільки не минуло б років чи років, школа буде вічно зустрічати всіх з відчиненими дверима, а вчителі — з відкритим серцем!

Ольга БАС,

директор Великобірківської школи.

Славені земляки

Такої Соломії ми ще не бачили!

Початок ХХ століття. Соломія Крушельницька готується до виступу на сцені. Аж ось до її кімнати заходить проста сільська дівчина. Вона прийшла з села Біла, що поблизу Тернополя, і привезла співачки квіти та яблука із саду. Соломія перед виступом ніколи ні з ким не спілкується! Вона нахально просить актрису поділитися з дівчатами її успіху, бо й сама, як зізналася, любить спів і мріє про славу. І співачка підкоряється цій простоті, милій наївності, щирості...

Це — зав'язка мистецько-драматичної вистави «Секрет успіху Соломії Крушельницької», яка мала великий успіх під час показу 13 листопада у меморіальному музеї Соломії Крушельницької в селі Біла. Авторкою проекту та виконавицею головної ролі є актриса Любов Кардаш із міста Кропивницький. Вона ж здійснила режисуру вистави, створила костюми. Роль дівчини зіграла Анна Чумаченко.

За сюжетом, з довірливої бесіди оперної дівки початку ХХ століття Соломії Крушельницької та її милої відвідувачки довідуємося про життєвий і творчий шлях звичайної дівчини із священничої родини, яка вдумила верш та святої слави. Вдмуливиш та уважний глядач вловить у розмові двох героїнь атмосферу життя епохи, про яку оповідається. У

виставі звучать пісні в обробці українських композиторів та арії з опер, які за життя виконувала Соломія.

Подивитися дійство прийшли жителі села та гості, учні й учителі місцевої школи, яких гостинно приймали директор меморіального музею Соломії Крушельницької у селі Біла Надія Зубельницька й охорони духовної спадщини Білецької ОТГ Роман Винник. У світлиці Соломії, де відбувалася вистава, були присутні народна артистка України Любов Ізотова та Заслужена артистка України та лауреатка прем'єра якої відбулась у Терно-

пільській обласній філармонії у лютому 2015 року.

Усі були захоплені мистецьким проектом, співом актрис, подарували Любові Кардаш та Анні Чумаченко щирі оплески. Ніхто не залишився байдужим. Люди очолюючи душу стали для них ця вистава.

«Мистецький проект «Секрет успіху Соломії Крушельницької» показаний на багатьох сценах, але тут, у селі Біла, ми грали особливо нахненно, адже дія відбувалася у кімнаті, де жила Соломія», — каже Любов Кардаш.

Вона разом із Анною Чумаченко відвідали могилу Амвросія Крушельницького — любля, а його смерть стала для неї найбільшою втратою. «На могилі Амвросія Крушельницького думала: «Не було б такого батька — не було б такої славетної доньки, не

було б усього того, що пов'язано з пам'яттю Соломії. А це — частина нашої багатотисячної мистецької культури», — схвилювано зізналася Любов Кардаш.

Галина ЮРСА — ТРР «Джерело». Фото автора та з архіву Любові Кардаш.

До витоків

У Почапинській ЗОШ І-ІІІ ст. відбувся виховний захід, приурочений до Дня української писемності та мови. Підготували свято учні 7-го класу разом із класним керівником, вчителем української мови й літератури Г. С. Пінчак, а також педагогом-організатором М. Л. Крамар.

Відзначення Дня української писемності та мови дало змогу учням доторкнутися до джерел духовної культури рідного народу, поглибити знання про витоки писемності та мови розвинути української мови, її правопису; усвідомити необхідність прагнення української мови; підвищення власної мовної культури як обов'язку кожного українця.

Завершальною ноткою святкування Дня рідної мови став флешмоб «Мир над Україною».

Разом із щастям і журбою
Зеленим листом шелестить,
У небі ясним над водою
Нам рідна мова мерехтить.

Це символ мудрості твоєї,
Моя Вкраїно. Він горить!
Тож мери рідної своєї
Не відцураймося ні на мить!

Спорт для всіх

Волейбольний турнір на призи ТРР «Джерело»

Цієї неділі, 17 листопада, у спортивній залі Дичківської ЗОШ І-ІІІ ст. Великогаївської громади відбулися змагання з волейболу серед чоловічих команд на призи Тернопільської районної радіокомпанії «Джерело», приурочені до Дня працівників радіо, телебачення та зв'язку.

Турнір став традиційним. Разом із відділом молоді та спорту Тернопільської районної державної адміністрації ТРР «Джерело» проводить такі змагання уже два десятиліття поспіль. У змаганнях взяли участь п'ять волейбольних колективів із Великих Бірок, Великої Луки, Лозовив, Острова та Великих Гаїв.

У цікавих і напружених поєдинках перемогу здобули спортсмени з села Лозова. Друге та третє місце посіли, відповідно, волейболісти з Острова та Великої Луки.

Нагородження грамотами та цінними призами проводили начальник відділу молоді та спорту Тернопільської РДА Ганна Галич та головний редактор ТРР «Джерело» Галина Юрса. Турнір об-

слуговував суддя національної категорії Станіслав Шиманський. Змагання відбулися за підтримки підприємців Анатолія Бучинського, Юрія Березовського, Віталія та Сергія Михайловських, Олега Клепача.

Вітаємо!

20 листопада 2019 р. відсвяткувала день народження чарівна жінка, вірна дружина, турботлива мама, вдячна донька, розуміюча сестра, небадужа подруга, відповідальний державний службовець, яка більше 30 років працює у фінансовій сфері Тернопільського району, має почесні нагороди від очільників влади, повагу в колективі та лагідну і щирю душу, — **Наталія Богданівна ГАНКЕВИЧ!**

Вітаємо, дорога наша Наталіє Богданівно, з роками, які до Вас завітали!

Ви достойна найкращих, найвеличніших слів, тому що ці роки прожили гідно, з відкритою душею і чуйним жіночим серцем. Тож ми щиро бажаємо Вам пизнати задоволення від здійснення омріяного, бути міцною духом і здоров'ям, завжди бути веселою, радісною, адже усмішка Вам так личить! Загадайте бажання — і вони здійсняться. Залишайтеся такою ж невимушеною, чуйною і привабливою, життєрадісною і

яскравою. Хай в очах завжди палає та Пристрасть до життя, яка прикрашає своїм світлом буття оточуючих! Нехай від цього дня, і надалі сяють від щастя очі і світ навколо буде наповнений любов'ю і світлом! Хай будуть родинні гаразди, гордість і віха від сина, щастя в сім'ї, тепла і приємні зустрічі з колегами. Божого благословення на багаті роки! Любимо, цінуємо і поважаємо! Працюємо Вам за багаторічну працю у фінансовому управлінні!

Ваш ювілей — щаслива дата, і сумніватись тут не слід. Нехай сьогоднішні привітання У серці Вашому залишать добрий слід. Всю роботу, яку існує в світі, всю доброту, що живе серед людей, Найкращі всі, що до влодоби, квіти Даруєм Вам у цей святковий день. Нехай Господь завжди у поміч буде, А Мати Божа береже від зла, Бажаєм Вам здоров'я, щастя, й сили, Радості земної і тепла.

З повагою — колектив фінансового управління Тернопільської районної державної адміністрації, рідні та друзі.

РЕКЛАМА
ОГОЛОШЕННЯ

РОБОТА

ТОВ "Вікон" (Млин) села Мироліубівка
приймає на роботу робітників: вантажників,
апаратників борошномельного виробни-
цтва, слюсарів-ремонтників. Звертатися на
млина або ☎ 29-60-00

ПОСЛУГИ

СТО «СПЕКТР», вул 15 квітня 44 а: ремонт
двигунів, коробок передач, ходової час-
тини, охолоджувальної і паливної систем,
комп'ютерна діагностика автомобілів, чистка
форсунок, рихтувальні і зварювальні роботи
☎677005502, 51-18-77

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

Куплю ВРХ, коней, телят, а також корів на
утримання ☎0973732491

ПРОДАМ

Продам стінку в вітальню, м'яку килим-
ну, 6 офісних тумб. ☎0987293522
Продаю дрова нарубані сухі: ясен, ви-
шня, яблуня ☎0503395802, 0967430709

НЕРУХОМІСТЬ

Здам в оренду дві кімнати під офіс,
площею 18-20 м кв., другий поверх на
вул. 15 квітня, 44 а ☎ 0677005502

Куплю
ЗЕМЛЮ,
ГОРОДИ

Надаємо юридичну допомогу
в переоформленні
документів на землю:
спадщина; сертифікати;
приватизація городів

тел. 096 261 31 28

Оголошення

Петриківська сільська рада має намір провести громадські слухання містобудівної документації на виконання рішення Петриківської сільської ради №1844 від 09.09.2019 р. «Детальний план території обслуговуючого кооперативу садового товариства «Жасмин», поєднаний з подальшим внесенням змін до генерального плану с.Петриків Тернопільського району Тернопільської області».

Громадські слухання відбудуться 02.01.2020 р. о 17:00 у приміщенні сільської ради села Петриків. Пропозиції та зауваження до містобудівної документації подають до Петриківської сільської ради з 09:00 до 16:00 за адресою: с.Петриків, вул.Шептицького, 118 А.

Байковецька сільська рада оголошує конкурс на заміщення вакантних посад:

Начальника відділу капітального будівництва.

Вимоги до кандидатів: повна вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, спеціаліста (в галузі будівництва); стаж роботи в галузі будівництва в органах місцевого самоврядування чи на державній службі не менше 2-ох років або в інших сферах управління не менше 3-х років.

Головного спеціаліста відділу земельних відносин,

провідного спеціаліста відділу капітального будівництва, спеціаліста відділу житлово-комунального господарства, транспорту, зв'язку та благоустрою.

Вимоги до кандидатів: повна вища освіта за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, спеціаліста; без вимог до стажу роботи.

Загальні вимоги до претендентів на посади: вільне володіння державною мовою, вміння працювати з персональним комп'ютером.

Особи, які бажають взяти участь в конкурсі,

подають такі документи:

заяву про участь в конкурсі;
заповнену особову картку (форма П-2 ДС) з відповідними додатками;
дві фотокартки розміром 4х6;
копії документів про освіту, підвищення кваліфікації, присвоєння вченого звання, підсудження наукового ступеня;

копію документа, що посвідчує особу;
копію військового квитка для
військовозобов'язаних;

декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у порядку, визначеному Законом України «Про запобігання корупції».

Документи приймають протягом 30 календарних днів з дня опублікування оголошення про проведення конкурсу за адресою: с. Байківці, вул. Січових Стрільців, 43, Байковецька сільська рада, тел. 42 08 17. Додатково, інформують щодо основних функціональних обов'язків, розмірів та умов оплати праці надає кадрова служба Байковецької сільської ради.

24 вересня 2019 року

(дата офіційного опублікування в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля)

20199204543/15751

(реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності)

ОГОЛОШЕННЯ

про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля

Повідомляємо про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, зазначеної в пункті 1 цього оголошення, з метою виявлення, збирання та врахування зауважень і пропозицій громадськості до планованої діяльності.

1. Планована діяльність

ПАП «Агропродсервіс» планує будівництво паливозаправного пункту та АГЗП на території підприємства на вулиці Плембанівська, 712/1-16 села Настасів, за межами населеного пункту, на території Настасівської сільської ради Тернопільського району Тернопільської області.

2. Суб'єкт господарювання

Приватне агропромислове підприємство «Агропродсервіс», юридична адреса: 47734, Тернопільська обл., Тернопільський район, село Настасів. Директор Карачка Іван Володимирович, контактний номер телефону: (0352) 49-80-32.

3. Уповноважений орган, який забезпечує проведення громадського обговорення

Управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної державної адміністрації, вул. Шашкевича, 3, м. Тернопіль, 46008, e-mail: eco_ter@eco.te.gov.ua, тел./факс (0352) 22-00-20.

(найменування уповноваженого органу, адреса, телефон та контактна особа)

4. Процедура прийняття рішення про провадження планованої діяльності та орган, який розглядає результати оцінки впливу на довкілля

Управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної державної адміністрації, вул. Шашкевича, 3, м. Тернопіль, 46008, e-mail: eco_ter@eco.te.gov.ua, тел./факс (0352) 22-00-20.

(вид рішення про провадження планованої діяльності, орган, уповноважений його видавати, нормативний документ, що передбачає його видачу)

5. Строки, тривалість і порядок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля, включаючи інформацію про час і місце усіх громадських обговорень

Тривалість громадського обговорення становитиме 25 робочих днів (не більше 35 робочих днів) з моменту офіційного опублікування цього оголошення (зазначається у заголовку оголошення) та надання громадськості доступу до звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої додаткової інформації, визначеної суб'єктом господарювання, що передається для видачі висновку з оцінки впливу на довкілля. Протягом усього строку громадського обговорення громадськість має право подавати будь-які зауваження або пропозиції, які, на її думку, стосуються планованої діяльності, без необхідності їх обґрунтування. Зауваження та пропозиції можна вносити в письмовій формі (зокрема, в електронній формі) та усно під час громадських слухань із внесенням до протоколу громадських слухань. Пропозиції, надані після встановленого строку, не розглядаються.

Громадські слухання відбудуться 02.12.2019 р. о 10 год. у актовому залі адміністративного корпусу (Тернопільська область, Тернопільський район, с. Настасів).

(зазначити дату, час, місце та адресу проведення громадських слухань)

6. Державний орган, що забезпечує доступ до звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої доступної інформації щодо планованої діяльності

Управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної державної адміністрації, вул. Шашкевича, 3, м. Тернопіль, 46008, e-mail: eco_ter@eco.te.gov.ua, тел./факс (0352) 22-00-20.

(зазначити найменування органу, адресу, номер телефону та контактну особу)

Вітаємо!

Дирекція та колектив ПП «Агро-фірма «Медобори» щиро вітають з 50-річним ювілеєм завідувача складами **Галину Степанівну СТЕБЕЛЬСКУ.**

*Зорити чудова Ваша дата
Цей світлий день – Ваш ювілей.
У дні уже заходить свято
З вітанням друзів та гостей.
Хай незліченні будуть роки,
Багаті сонцем та добром,
Веселим — спів, легкими — кроки,
Хай доля сповниться добром!*

З днем ангела щиро вітаємо багаторічного директора будинку культури с. Буцнів **Михайла Адамовича ЮРЕЧКА.**

*Зичимо щастя, добра і тепла
Хай будуть достатки та гарні діла.
Бажаємо ласки і доброго здоров'я,
Веселітись, міцного здоров'я.
З повагою — жителі с. Буцнів.*

Колектив Великоберезовицької селищної ради, депутатський корпус, члени виконавчого комітету щиро вітають з днем народження та з днем ангела **Великоберезовицького селищного голови Ілліо-Михайла Ігоровича КОСТЮКА.**

*Нехай Вас Бог благословляє
І від людей Вам буде шана,
А щедра матінка-земля
Дає намнагу Вам щорана.
Живіть щасливо сотню літ
На вітху всієї своєї родині!
Хай Бог Вас береже від бід
У нашій славіній Україні!*

Колектив КНП ТРР «Тернопільський районний центр первинної медико-санітарної допомоги» щиро вітає з днем народження завідувача ФАПу с. Забойки **Тетяну Ярославівну БОГОНІС**, фельдшера АЗПСМ с. Ігровиця **Оксану Петрівну ДЕЙНЕКУ**, головну медичну сестру **Галину Василівну КУЦИНДУ**, сестру медичну АЗПСМ смт Велика Березовиця **Надію Теодорівну ПЛЕСКУН**, сестру медичну АЗПСМ м. Тернопіль **Вікторію Романівну СЕМЕЛЯК.**

*Хай здоров'я, щастя і достаток
Сиплеться, як липи цвіт,
Хай малює доля з буднів свято,
А Господь дарує ще багато літ!
Щоб лихо до хати дорого не знало,
А доля Вам радість завжди дарувала!*

Колектив Великоберезовицької селищної ради вітає з 70-річчям колишнього начальника ВОС селищної ради **Галину Григорівну ПИСЬМЕННУ.**

*Ваш ювілей – то мудрості пора.
Хай буде в досталь і в житті, і в домі
Здоров'я, щастя, злагоди, добра,
Добробуту та щирої любові!*

Оголошення

РОМАНІВСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА
Тернопільського району, Тернопільської області
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ
Рішення № 104

25 жовтня 2019 року с. Романівка

«Про визначення місць для розміщення матеріалів передвиборної агітації під час проведення додаткових виборів депутатів сільських та селищних рад 22 грудня 2019 року».

У зв'язку із проведенням 22 грудня 2019 року додаткових виборів депутатів сільських та селищних рад, відповідно до частини четвертої ст. 56 Закону України «Про місцеві вибори», керуючись ст. 40 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», виконавчий комітет

в и р і ш и в :

1. Визначити місця для розміщення матеріалів передвиборної агітації на території сільських та селищних рад під час проведення додаткових виборів депутатів сільських та селищних рад 22 грудня 2019 року згідно з додатком.

2. Зобов'язати техпрацівника сільської ради Шпортун Марію Зіновівну здійснити зняття (видалення) матеріалів передвиборної агітації у місцях, визначених цим рішенням, з 24 години 20 грудня 2019 року.

3. Це рішення оприлюднити в районній газеті «Подільське слово» і призначити відповідального за оприлюднення — секретаря виконавчого комітету Романівської сільської ради Волошин Галину Володимирівну.

4. Контроль за виконанням рішення покласти на голову виконавчого комітету.

В.о. голови виконкому

Галина Волошин.

Некролог

25 листопада минає 40 днів, як пішла з життя вчителька-пенсіонерка **Марія Олександрівна ФЕДУН.**

Світла пам'ять про Вас — завжди в наших серцях. Нехай свята земля береже Ваш вічний спокій. Царство Небесне і вічна пам'ять.

Колектив КЗ «Білицька ЗОШ І-ІІ ступенів імені Соломії Крушельницької».

ПОНЕДІЛОК 25 листопада

06.30,07.00,08.00,09.00,09.25, 13.00,15.00,18.00,21.00,23.40, 02.05,05.20 Новини. 06.35,07.05,08.05,09.05 Доброго ранку, Країно! 09.30 Шоденник Дитячого пісенного конкурсу «Свробачення-2019».

1+1

06.30,07.10,08.10,09.10 Сніданок з «1+1». 07.00,08.00,09.00,12.00, 16.45,19.30,00.40,05.20 «ТСН».

ІНТЕР

05.25,22.05 «Слідство вели...» з Л.Каневським». 07.00,08.00,09.00,12.00,17.40 Новини. 07.10,08.10,09.20 «Ранок з Інтером».

ICTV

06.40 Факти тижня. 08.45 Факти. Ранок. 09.15 Надзвичайні новини з К.Стогнієм.

СТБ

06.05,09.00 Т/с «Коли ми вдома». 11.55 МастерШеф. 15.45,18.05,19.15,23.45 Хата на тата.

НТН

06.25,17.00,03.30 «Випадковий свідок». 07.00 Х/ф «А зорі тут тіх...»

ТЕТ

09.30 М/ф «Воруши лаптами 2: Утеча з раю». 11.15 Т/с «Рання пташка 2».

УКРАЇНА

06.30,07.10,08.15 Ранок з Україною. 07.00,08.00,09.00,15.00,19.00, 23.00 Сьогодні.

ВІТТОРК 26 листопада

06.30,07.00,08.00,09.00,09.25, 13.00,15.00,18.00,21.00,23.35, 02.05,05.20 Новини. 06.35,07.05,08.05,09.05 Доброго ранку, Країно!

1+1

06.30,07.10,08.10,09.10 Сніданок з «1+1». 07.00,08.00,09.00,12.00,16.45, 19.30,00.45,05.20 «ТСН».

ІНТЕР

05.25,22.05 «Слідство вели...» з Л.Каневським». 07.00,08.00,09.00,12.00,17.40 Новини.

ICTV

06.30 Ранок у великому місті. 08.45 Факти. Ранок. 09.15,19.20 Надзвичайні новини з К.Стогнієм.

СТБ

06.40 Т/с «Коли ми вдома». 11.20 МастерШеф. 15.20,18.05 Хата на тата.

НТН

06.10 Х/ф «Тупик». 07.55,17.00,03.10 «Випадковий свідок».

ТЕТ

09.30 М/ф «Спарк: Герой Всесвіту». 11.15 Т/с «Рання пташка 2».

УКРАЇНА

06.30,07.10,08.15 Ранок з Україною. 07.00,08.00,09.00,15.00,19.00, 23.00 Сьогодні.

СЕРЕДА 27 листопада

06.00 М/с «Марин та його друзі. Підводні історії». 06.30,07.00,08.00,09.00,09.25, 13.00,15.00,18.00,21.00,23.35, 02.05,05.20 Новини.

1+1

06.30,07.10,08.10,09.10 Сніданок з «1+1». 07.00,08.00,09.00,12.00,16.45, 19.30,00.45,05.20 «ТСН».

ІНТЕР

05.25,22.05 «Слідство вели...» з Л.Каневським». 07.00,08.00,09.00,12.00,17.40 Новини.

ICTV

06.30 Ранок у великому місті. 08.45 Факти. Ранок. 09.15,19.20 Надзвичайні новини з К.Стогнієм.

СТБ

06.30,08.20 Т/с «Коли ми вдома». 11.10 МастерШеф. 15.25 Хата на тата.

НТН

06.30 Х/ф «Веселі Жабокричі». 07.50,17.00,03.25 «Випадковий свідок».

ТЕТ

08.50 Х/ф «Винні зірки». 11.15 Т/с «Рання пташка 2».

УКРАЇНА

06.30,07.10,08.15 Ранок з Україною. 07.00,08.00,09.00,15.00,19.00, 23.00 Сьогодні.

ЧЕТВЕР 28 листопада

06.00 М/с «Марин та його друзі. Підводні історії». 06.30,07.00,08.00,09.00,09.25, 13.00,15.00,18.00,21.00,23.35, 02.05,05.20 Новини.

1+1

06.30,07.10,08.10,09.10 Сніданок з «1+1». 07.00,08.00,09.00,12.00,16.45, 19.30,00.55,05.20 «ТСН».

ІНТЕР

05.25,22.05 «Слідство вели...» з Л.Каневським». 07.00,08.00,09.00,12.00,17.40 Новини.

ICTV

06.30 Ранок у великому місті. 08.45 Факти. Ранок. 09.15,19.20 Надзвичайні новини з К.Стогнієм.

СТБ

06.35,09.30 Т/с «Коли ми вдома». 12.20 МастерШеф.

НТН

07.55,17.00,03.10 «Випадковий свідок». 08.30 Ранковий «Свідок».

ТЕТ

09.45 Х/ф «Холодне серце». 11.15 Т/с «Рання пташка 2».

УКРАЇНА

06.30,07.10,08.15 Ранок з Україною. 07.00,08.00,09.00,15.00,19.00, 23.00 Сьогодні.

П'ЯТНИЦЯ 29 листопада

06.00 М/с «Марин та його друзі. Підводні історії». 06.30,07.00,08.00,09.00,09.25, 13.00,15.00,18.00,21.00,00.40, 05.05 Новини.

1+1

06.30,07.10,08.10,09.10 Сніданок з «1+1». 07.00,08.00,09.00,12.00,16.45, 19.30,04.20 «ТСН».

ІНТЕР

05.30,23.00 «Слідство вели...» з Л.Каневським». 07.00,08.00,09.00,12.00,17.40 Новини.

ICTV

06.30 Ранок у великому місті. 08.45 Факти. Ранок. 09.15 Надзвичайні новини з К.Стогнієм.

СТБ

06.10,09.05 Т/с «Коли ми вдома». 12.05,19.00,22.45 МастерШеф.

НТН

06.10 Х/ф «Чотири листи фанери, або Два вбивства в бані».

ТЕТ

09.20 Х/ф «Грейфайерс Боббі». 11.15 Т/с «Рання пташка 2».

УКРАЇНА

06.30,07.10,08.15 Ранок з Україною. 07.00,08.00,09.00,15.00,19.00, 23.00 Сьогодні.

СУБОТА 30 листопада

06.00 М/с «Марин та його друзі. Підводні історії». 06.30,07.05,08.05,09.10 Доброго ранку, Країно!

1+1

06.10 М/ф. 06.45 «Гроші». 08.00 «Сніданок. Вихідний».

ІНТЕР

06.25 Х/ф «Невправний брехун». 08.00 «Шість соток».

ICTV

08.00 Я знав! 09.50 «На трьох». 12.45 Факти. День.

СТБ

05.55 Хата на тата. 07.30 Прокинься з Ектором!

НТН

06.25 Х/ф «Телурани-43». 09.20 Х/ф «Суграти у відсіках».

ТЕТ

06.00 ТЕТ Мультиранок. 11.00 М/ф «Дикі предки».

УКРАЇНА

07.00,05.10 Зоряний шлях. 08.10,15.20 Т/с «Покоївка».

НЕДІЛЯ 1 грудня

06.00 М/с «Марин та його друзі. Підводні історії». 06.30,07.05,08.05,09.10 Доброго ранку, Країно!

1+1

06.10 М/ф. 06.45 «Українські сенсації». 08.00 «Сніданок. Вихідний».

ІНТЕР

05.40,11.00 «Орел і решка. Івлєва vs Бєдняк».

ICTV

06.45 Грозомська оборона. 07.40 Антисомбі. Дайджест.

СТБ

06.15 Т/с «Коли ми вдома». 07.15,10.00 Хата на тата.

НТН

06.10 «Страх у твоєму домі». 10.40 Х/ф «Міміно».

ТЕТ

11.30 М/ф «Підводна ера». 13.15 Х/ф «Красуна».

УКРАЇНА

06.30 Сьогодні. 07.30 Зоряний шлях. 09.00 Т/с «З'являється».

Лікарі застерігають

Застуда: міфи і правда

Переохолодження – причина застуди

Це не так. Якщо сидіти біля відчиненого вікна, можна застудити м'язи, але ніяк не підхопити ГРВІ. Застудні захворювання не є наслідком переохолодження або протягу, їх спричиняють віруси, які навряд чи залетять у квартиру з вулиці.

Однак переохолодження може ослабити імунітет, і йому важче буде впоратися з вірусами, якщо вони потраплять в організм. **Отже, холод — не причина захворювання, а фактор, що йому сприяє.**

Погане самопочуття зумовлюють мікроби

Не зовсім так. Потрапляючи в організм, мікроби намагаються на імунний захист. Білі кров'яні тільця, щоб придушити інфекцію, починають виробляти особливі речовини, які й спричиняють підвищену температуру, слабкість, а іноді — нудоту і запаморочення. А подразнені вірусом клітини слизової виробляють слиз в кілька разів активніше, щоб вимити інфекцію та продукти боротьби з нею — звідси нежить, кашель і чхання.

Зміна кольору мокротиння — ознака загострення хвороби

Навпаки, якщо мокротиння набуває жовтого або навіть зеленуватого кольору, це свідчить про те, що перебіг хвороби відбувається належним чином і організм успішно бореться з інфекцією.

Головне джерело зараження — застуджена людина

Безумовно, це так. Але це не означає, що відгородитися від вірусів можливо, припинивши будь-які контакти з хворими людьми. Адже

мікроби осідають на всіх речах, що оточують інфікованого, дверних ручках і поручнях, звідки потрапляють на руки здорової людини, а через них — на її слизову і починають розмножуватися.

Стрес сприяє розвитку хвороби

Це правда. Сильний стрес послаблює імунну систему, тому чим більше ви нервуетесь, тим більше опірність захворіти, оскільки опірність організму до інфекції знижується.

З віком люди застуджуються все рідше

Теж правда. Діти шкільного віку можуть хворіти до 10 разів на рік, дорослі до 35 років — до 5 разів, після 35 — ще рідше. Це тому, що з кожною новою хворобою в організмі виробляється все більше антитіл.

Є дієві препарати проти вірусів

Насправді, реальна користь протівірусних препаратів науково не доведена. Те саме стосується й засобів для зміцнення імунітету. І не треба забувати, якщо імунна система працюватиме надто активно, то може розвинути аутоімунне захворювання: імунітет втрачить

здатність розпізнавати хвороботворні мікроорганізми і власні клітини й знищуватиме здорові тканини організму.

Часник і цитрусові — найкраща профілактика застуди

Це не так. Упевнено можете викреслити часник зі списку продуктів, здатних допомогти впоратися з застудою або грипом: він у цій справі абсолютно неефективний. А щодо ацитрусних, то вони і всі продукти, в яких міститься вітамін С, лише допоможуть покращити ваше здоров'я в тому випадку, якщо ви вже захворіли. Як профілактичний засіб вони не дієві.

Корисні поради

- Дійсно допоможе запобігти захворюванню регулярне миття рук із милом. *Імовірність підхопити ГРВІ два рази відсотків. Крім цього, рідше торкайтеся до обличчя, очей брудними руками, тому що на слизових оболонках розмноження бактерій відбувається набагато активніше, ніж деінде.*
- Не забувайте зробити щеплення від грипу, краще — до початку першої хвили хвороби (середина осені – початок зими). *Імунітет виробиться за два тижні, а ризик підхопити неприємне захворювання зменшиться на шістьдесят відсотків.*
- Зрозуміло, необхідно уникати спілкування з тими, хто вже захворів, бо заражені часточки передаються саме повітряним шляхом.

Пам'ятайте, що слід частіше провітрювати приміщення, адже в чистому і свіжому повітрі віруси існують не можуть.

Будьте здорові!

Високий тиск? Їжте ці продукти

Відомо, щоби бути здоровим, дуже важливо правильно харчуватися. Адже у продуктах є всі необхідні речовини. Зокрема, уникнути підвищення тиску можна, вживаючи наступні продукти.

Знежирений сир — зміцнює серце, сприяє розширенню судин, є джерелом кальцію, магнію, калію. Щодня треба їсти не менше 100 грамів сиру.

Червоний болгарський перець — містить рекордну кількість вітаміну С. Якщо щодня з'їдати 2 свіжих перчини, то це забезпечить потребу організму у вітаміні С.

3. Лосось – джерело омега-3 жирних кислот, які допомагають знижувати високий тиск. Слід вживати цю рибу 3 рази на тиждень по 100-150 грамів.

4. Вівсяна каша має бути в меню гіпертоніків щоранку. Дослідження показали, що овес – джерело селену і клітковини.

5. Гарбузове насіння усуне дефіцит цинку і позбавить від інфаркту. Достатньо з'їдати по 20 грамів щодня.

6. Какао покращує стан судин. Але оскільки це калорійний напій, потрібно вживати його не більше 1-2 чашок в тиждень.

7. Знежирене молоко містить калій, кальцій, магній, вітаміни і покращує стан гіпертоніка. Можна пити до 3 склянок на день.

8. Гіркий шоколад зміцнює серцевий м'яз, містить антиоксиданти і здатний знизити тиск на 5-10 мм. У великих кількостях вживати його не потрібно.

9. Мигдаль багатий на моножири і знижує рівень холестерину. У цих ядрах є калій, магній, вітамін Е – все те, що необхідно для зниження тиску.

10. Зелений чай, у разі регулярного вживання, розчиняє холестеринові пробки, а вміст великої кількості антиоксидантів перешкоджає процесу старіння.

Господині в записничок

Картопля: користь чи шкода?

Україна належить до п'ятірки світових лідерів з вирощування картоплі. Споживання свіжої картоплі у всьому світі скоротилося вдвічі, порівняно з ХХ століттям. Водночас зросло споживання картоплі переробленої, в тому числі фрі. Це важлива інформація, адже більшість досліджень про "страшну шкоду картоплі не враховують, в якій формі її споживають. Бо загалом картопля є корисною. Отож, пропонуємо цікаві факти про користь картоплі, способи приготування та безпечного збору.

Чим корисна картопля?

100 грамів вареної чи печеної картоплі дають нам усього лише 94 ккал. Це менше, ніж рис або спагеті. Інша справа, що ми їмо більше ніж 100 грамів, і поєднуємо з чимось жирним. Саме приготування картоплі з використанням олії, вершків, сметани, сиру, жирного м'яса, шинки збільшує її калорійність у разі.

— Картопля має високий глікемічний індекс. Це означає, що після її поїдання рівень глюкози в крові зростає швидко.

— У рекомендаціях щодо здорового раціону картоплю вважають крохмалистим продуктом (як-от хліб, каші), а не овочем. Тому намагайтеся їсти її разом із овочами.

— Споживання картоплі зростає завдяки глюкози в крові після споживання картоплі можна завдяки овочевому салату і фруктам на десерт замість солодощів.

— У картоплі мало білка – лише 1-2 відсотки, і це більше, ніж у багатьох овочах. Але його амінокислотний склад – повноцінний. Картопля містить багато калію, магнію, фосфору, а також клітковини, вітамінів С і В6.

Як готувати картоплю?

Ідеальна страва з картоплі має бути нежирна, холодна. Картопля має бути приготована у шкірці і доповнена овочами. Саме так можна уникнути переїдання і зайвих жирів, крохмаль під потрібну, резистентну, форму, яку не розщеплюють ферменти підшлункової. Тож він потрапляє у товстий кишківник, де бактерії переробляють його на жирні кислоти. Споживання страв із резистентним крохмалем (холодної картоплі, сухого хліба) знижує ризик метаболічного синдрому.

Картоплю краще запікати чи відварювати в шкірці, готувати на парі або у мікрохвильовці. Так вітамін С і калій не втрачатимуться. Мікрохвильова піч зберігає вдвічі більше вітаміну С. Відварену картоплю можна порізати, швидко обсмажити зі спеціями та часником. Так утво-

риться скоринка, що перешкодить проникненню надмірної кількості олії у бульби.

Відварену чи печену картоплю можна додавати в салати. Пюре слід робити не на молоці чи вершках, як заведено в багатьох сім'ях, а на тій воді, в якій картопля варилася. Це зменшить жирність, збереже калій та інші мікроелементи.

Деруни чи смажена картопля хоча й смачні, однак некорисні, тому часто їсти їх не варто. Оскільки в цих стравах міститься надмірна кількість олії, омега-6 жирних кислот. Їх надлишок спричиняє запальні процеси. При сильному нагріванні соняшникової олії утворюються шкідливі альдегіди.

Картоплю фрі та чіпси їсти не треба. Фритюр роблять на суміші олій і нагрівають їх за високої температури по кілька разів. Це призводить до утворення трансжирів, а вони спричиняють запальні процеси й атеросклероз.

Як гарнір замість картоплі частіше обирайте гречку, пшоно, не шліфований рис, перловку, бобові та коренеплоди: пастернак, селеру, моркву. Вони також багаті на клітковину й мікроелементи, малокалорійні, містять корисні вуглеводи, а також (у різній кількості) білок.

Кроплена картопля і здоров'я

Вбивати колорадських жуків – корисно для картоплі, але люди бояться хімії. Насправді в картоплі, якщо бульби не обробили фунгіцидом, вміст інших пестицидів доволі низький – засоби захисту наносять на ботвиння.

Головну загрозу вони несуть для людини, яка їх розпилює, тож коли труїте жуків, пам'ятайте про засоби індивідуального захисту (респіратор, закритий одяг, рукавиці), не перевищуйте дозу і не купуйте засоби на «чорному» ринку.

Як безпечно копати картоплю?

Бережіть поперек. Копання картоплі дуже навантажує хребет і розтягає підколінні зв'язки. Тому важливо навантажувати і протилежні групи м'язів — прогинатися назад, розтягувати квадрицепс стегна (взятися за ступню і підтягнути ноги до сідниці). Тримайте поперек у теплі. Працюйте в рукавицях. Краще оберіть не трикотажні, а спеціальні — міцні й стійкі до порізів. Це захистить не лише від бруду, а й від порізів.

Якщо хилияються важко, підстеліть щось під коліна і працюйте так. Є наколінники, рекомендовані для роботи, що потребує нахилів. У них також зручно.

Починаючи з 16 років, слід щодесять років робити вакцинацію від дифтерії і правця. Збудник правця живе в землі. Якщо поранитися під час копання картоплі чи моркви, можна заразитися хворобою.

Пийте воду, захищайте шкіру від ультрафіолету, вчасно спиніться, щоб не перевтомлюватися. Не прагніть викопати все за одні вихідні. Можна розділити роботу на кілька етапів і завершити пізніше.

Життя як воно є

Скажіть-но мені, добрі люди, звідки в наших селах беруться відьми? Чи навчав їх хто? Чи то забобонні люди видумують відьом собі для втіхи? Чи справді є в природі язаські сили, і є люди, які, пізнавши її, стали вищі за тебе, до яких можна звернутися у випадку біди чи якби слід остерігатися? Відьми, чорти, козакі-характерники... Можливо, ці персонажі таки й справді існують. Цього я напевне не знаю. Проте знаю добрих людей, які стали дієвими особами такої ося історії.

Я приїхав не на вас полювати. На перелітних крижнів, що люблять на ніч на лісові озера сидати. Озера такі мрійливі, сумні, плаває по них опале листячко. Вода чиста, мов сльоза дівчини, що за козаченьком сумує. Глянеш — замрієшся. А над озерами верби зажурені спусти до води свої довгі вості. Так гарно, що хочеться вибратися, поклати на землю рушницю та й помолитися просто неба Богові за те, що створив таку красу...

Отож гостюю собі, полюю... А жіночку, господиню мою, бачу, якось дивно сусіди поважають. Ніби з острахом. А

цікавило це мене. Питаю — а чого це вони? Та, каже, відьмою мене на селі всі вважають.

Дуже мені цікаво стало. Жіночка така вправна, добра. Ну, чоловіка поховала не так давно, то з ким не буває? Чоловік, щоправда, не просто так помер. Попив, життя сумним ввижається, то й наклав на себе руки. Хоч і недобре це, та чи мало таких, світом цим стомлених?

Невдовзі по тому, як поховала жіночка чоловіка, прийшла пора сусідському хлопцю до армії йти. Ну, діло святе. Проводи, родичі, сусіди... Запросили й жіночку мою. А треба з чимось іти, не з порожніми ж руками. Узяла вона горілку, курку зарізала, жоржин на городі нарвала. Ото взяла, все це, та й іде. А одна жоржина візьма, непомітно з букету по дорозі й випадає...

Прийшла оце вона, віддала букет, гостинці, сидить собі, та й не дивиться, що поміж гостями спантеличення якесь...

А бабуся того хлопця побачила, що у букеті парна кількість квітів. То вона родичам і шушукає — це не просто так, це хлопцеві нашому пороблено. Не дарма і чоловіка сусідки руки на себе наклав. Довела! Тиха-тиха, та в тихому болоті — самі ж чорти. Відьма вона!

І як оце відгуляли, зосталися родичі самі, та й дають лапати, як з цієї напасти їм вийти.

Думали-думали, врешті баба згадала, що як таке лихо стається, то слід провести наступну «екзерцицію». Треба ті квіти, як торода ніч вагати, на кінці відьмою генеру на вогнищі спалити. А як

відьма це відчує, то неодмінно з'явиться. Тут слід її святою водою окропити! То тоді вже не буде в неї сили лиха робити.

Діждалися родичі ночі. Узяли ті квіти, святу воду, не забули й про горілочку... То не для відьми. Для себе. Для сміливості.

Тихенько на кінець городу прийшли, багаття зі стерні розклали, квіти оті кляті туди кинули, припишкли. Сидять тихенько, чекають...

А жіночка моя спати зібралася вклатися. Треба до вітру на ніч сходити. Як без цього? А які в селі санвузли? Стоїть між хатою і городом дерев'яний такий собі виходок...

Вийшла жіночка моя на двір. Що то за дивина? На краю її городу якийсь вогонь мерехтить. І краю тієї тиняється...

Ну, думає, хоч я жінка слаба, єдинок, та все ж тих чортів з городу порозганяю! Взяла ломаку, підкралася тихенько, та як уперіщить першого, хто під слабку її руку підвернувся! Які наші українські жінки сміливі! Ніякі чорти їм не страшні!

А родичі хлопця з накладеними від страху штаньми — через клуні, через паркани — тікати, хто куди! Усе ж підтвердилося! Тільки святу воду загубили, та й хто б там кропив! Відьма таку силу має!

Хвилець сусідському відслужив, живим-здоровим додому повернувся, одружився. А острах у селян перед моєю жіночкою залишився. І прізвисько лишилось — ВІДЬМА...

Отакі-то вони, наші симпатичні українські відьми.

Сергій СОКОЛЬНИК.

Відьма

Однієї чудової осені гостював я в селі у дуже мною шанованої літньої господині.

Боже ж ти мій, яка краса навкруги! Ліси золотаво-зелені, лани шелестять де-не-де некошеними бур'янами. А по бур'янах стрибають вгодовані зайці. Ну, стрибайте собі, на вас полювати ще не час, нагулюйте вагу, хутро на зимове змінійте...

Цікаво знати

Подарунки дитині, які вона збереже на все життя

Сучасні діти мають вдосталь іграшок, ігор, розваг. Тож їх важко чимось здивувати. Але подарунки, про які йдеться нижче, вони запам'ятають на все життя! Більше того, пронесуть їх крізь життя і навіть подарують своїм дітям.

Віра у власні сили. Дитині надзвичайно важливо знати, що найрідніша у світі людина вірить в неї. Давайте дитині зрозуміти, що ви впевнені в ній, в її уміннях і можливостях.

Любов у всіх її проявах. Обіймайте, цілуйте, говоріть слова любові завжди, незважаючи ні на що! Навіть, якщо вашій дитині вже за 30!

Сімейні вечери. Ці хвилини родинного єднання запам'ятовуються на все життя. Ця традиція об'єднує, мирить, надихає і втихомирює.

Радість. Радійте життю і своїй дитині. Не соромтеся почуттів, смійтеся разом із малюком, бавтеся, жартуйте.

Міцна і повна сім'я. Намагайтеся зберегти сім'ю і хороші стосунки з її членами. Для дитини сім'я — це той фундамент, та опора, яка дає підтримку і допомагає крокувати життям.

Свій час. Це найцінніший подарунок, особливо, для сучасних дітей. Знаходьте час для дитини щодня! Щоб побути з нею, пообійматися, погратися разом, погуляти або повалитися на ліжку.

Увага. Ще один вияв любові, якого постійно не вистачає дітям.

Доброта. Покажіть дитині приклад справжньої доброти і вміння співчувати.

Уміння цінувати. Навчіть дитину цінувати те, що в неї є, але водночас завжди прагнути до більшого.

Интерес. Інтерес до світу притаманний кожній дитині. Підтримайте його, намагаючись не знищити фрази, на кшталт: «Не лій!»», «Скільки можна», «Досить говорити!», «Скільки можна» запитувати?» і їм подібними.

Уміння приймати рішення. Стимулюйте до самостійності, допоможіть

аналізувати наслідки своїх дій, покажіть приклад справжньої сміливості і рішучості.

Рамки. Дітям надзвичайно важко жити у всюдозволеності і не мати жодних обмежень. Їм потрібні рамки, які структурують для них світ. Тільки не захоплюйтеся заборонами, інакше це загрожує непослухом.

Свобода. Пам'ятайте, що заборон має бути мінімум. Давайте дитині можливість вибирати, самостійно приймати рішення, діяти і вчитися на власних помилках.

Похвала. Дітям дуже важливо відчувати схвалення їхніх дій батьками. Це стимулює до вдосконалення.

Тимчасово до творчості. Надавайте можливість творити стільки, скільки хочеться. Заохочуйте творчу діяльність, створюйте умови для неї. Самі захоплюйтеся і займайтеся з дитиною. Це дуже важливе вміння в епоху Інтернету та комп'ютерних технологій, яке рідко бачити прекрасне в усьому, радіти життю, знаходити виходи з нестандартних ситуацій.

Щедрість. Покажіть на особистому прикладі, отримувати задоволення від власної щедристі.

Духовність. Прищеплюйте дітям усвідомлення наявності душі. Добре, якщо вони навчаться діяти, керуючись потребами не тільки свого тіла, а й душі.

Правда. Будьте чесними з дітьми. Таким чином ви навчите і їх бути чесними. Крім того, продемонструєте їм, що вам можна довіряти, що з вами вони в безпеці.

Надія. Надія допоможе у найважчі моменти, підтримає і додасть сил.

Любов до пізнання. Любов до знань і хороша оцінка в школі часом не мають абсолютно нічого спільного. Заохочуйте дитину пізнавати світ, захоплюватися, навчіть отримувати задоволення від пізнання світу.

Оптимізм. Це те, що допомагає досягати успіхів і змінювати цей світ на краще.

Посиденьки у вас на колінах. Для дитини це найкраще, найзатишніше місце в світі!

Вірність у сім'ї та стосунках. Бути вірним своєму чоловікові (дружині) — це вчинок нашого розуму, серця і душі. А діти відчувають це дуже тонко.

Поетичним рядком

Уже «ідуть»
бабусі ті від нас...

«Відходять» вже бабусі в хустинах.
Надходять - в джинсах, куртках
і беретах.
Лиш в спогадах, на фото і у снах
Ми бачимо їх в вишитих горsetах.

Тримали їхні руки макогін,
Гонили ним в макітрі, як в манежі.
Місили тісто в діжці, терли хрін,
Хати білили і копали межі.

Качали воду з студні надцяють раз.
І льон під сонцем в полі брали.
Уже «ідуть» бабусі ті від нас.
Вони й не жили. Тільки гарували.

Вони й не знали слова «манікюр»
Та в баліях «приймали» свої «ванни».
І в перукарнях не «хімічили» фризур,
І було серед них чимало гарних.

Чесалися гладенько у косу,
Яку в хустині вузликком ховали.
Замість лосьйонів — вранішню росу
Збирали хутко і лице мивали.

Мені сьогодні ще всміхнулася така,
Ота, що вже прожила свою долю...
В хустині, сива... Зачіска — гладка...
А в мене серце стиснулось від болю...

Мирoslava СИДОР.

Мудрість, перевірена часом

Притча про
сумну курочку

Маленька сіра курочка сиділа біля курника і сумувала:

— Я така нещасна. Півні мене не люблять, а кури ображають. В курнику темно. Життя таке погане. Що мені робити?..

А повз пролітала величезна біла птаха. Вона почула слова курочки, приземлилася і сказала:
— Не переживай. Хочеш, я тобі допоможу полетіти в прекрасну країну, де ти будеш щаслива?

— Ні, — відповіла сіра курочка. — Це неможливо — кури не вміють літати.

— Я навчу тебе.

— У мене надто маленькі крила.

— Не переживай, — промовила біла птаха. — Я допоможу тебе собі на спину, і ми полетимо разом.

— Мені там ніде буде жити.

— Я допоможу знайти тобі житло.

— Ні, — сказала сіра курка. — Що я робитиму там сама? Мені буде сумно.

— Не хвилюйся, — посміхнулася біла птаха. — Я допоможу тобі знайти півника.

— А раптом цей півник виявиться злим і небезпечним?

— Я навчу тебе жити так, щоб у житті зустрічалися тільки хороші півні.

— Ні, — відповіла сіра курочка. — Таких птахів не буває ніде.

Біла птаха розпростила величезні крила і полетіла.

Все буде смачно

А бабуся у тістечка клала смалець

Так-так, саме смалець, а не маргарин чи олію, до яких звикли молоді господині. У ньому мало холестерину, натомість є арахідонова кислота, яка сприяє покращенню роботи мозку. Смалець містить вітаміни А, К, Е і D. Нагадаємо, вітамін А покращує стан нігтів, волосся та шкіри, допомагає боротися з різними інфекціями, вітамін Е запобігає старінню організму, зміцнює серцево-судинну систему, К — відіграє важливу роль у процесах кровотворення, D — допомагає боротися з депресією, корелює рівень кальцію і глюкози у крові, знижує ризик ракових захворювань, зміцнює імунітет, бере участь у формуванні кісток і зубів.

Печиво на смальці

Інгредієнти: 1 скл. смальцю; 1 скл. сметани; 250 г маргарину; 1 ч. л. розпушувача; 2 яйця; борошно (скільки вбере тісто).

Приготування. Замісити не туге тісто, розкачати, вирізати печиво довільної форми. Гарячим обкачати в цукровій пудрі або змастити білком і посипати цукром, а потім випікати.

Печиво на смальці і сметані

Інгредієнти: 1 скл. смальцю; 500–600 г борошна; 1 скл. сметани; 1 ч. ложка соди.

Приготування. Смалець перетерти з борошном на крихти, додати сметану (змішану

із содою), замісити, покласти в холодильник на кілька годин. Можна зробити роголики з повидлом. Готове печиво обкачати в цукровій пудрі.

Дріжджове печиво на смальці

Інгредієнти: 1 скл. сметани; 50 г дріжджів; 2 скл. смальцю; борошно.

Приготування. У теплій сметані розчинити дріжджі. Смалець розтопити й теплим додати до дріжджової маси. Вспати борошно, замісити тісто. Покласти на 1,5 год. у холодильник. Сформувати печиво, дати підрости. Гарячим обкачати в цукровій пудрі або змастити білком і посипати цукром, а потім випікати.

Пиріжки на смальці

Інгредієнти: 250 мл молока; 25 г дріжджів; 1 ст. л. цукру; 1 яйце; 2 ст. л. смальцю; 0,5 ч. л. солі; 500 г борошна.

Начинка: тушкована капуста; м'ясний фарш із тертою цибулею; підсмажені гриби із цибулею тощо.

Приготування. Молоко з цукром підігріти, розчинити у ньому дріжджі, перемішати з 0,5

скл. борошна, накрити рушником, залишити на 10 хв. Додати яйце, сіль, смалець, розмішати. Поступово всипаючи борошно, замісити м'яке тісто. Накрити рушником, поставити у тепле місце, щоб збільшилося в об'ємі удвічі. Прим'яти, сформувати пиріжки, дати їм підрости, змастити жовтатю яйцем, випікати при температурі 180 градусів.

Печиво «Ням-ням»

Інгредієнти: 250 г смальцю; 650 г борошна; 150 г цукру; 3 ст. л. сметани; 2 яйця; 1 пачка розпушувача; 1 пачка ванільного цукру.

Приготування. Додати інші інгредієнти і замісити тісто. Розкачати завтовшки 0,5 см і вирізати печиво. Випікати 10–15 хв. Готове охолоджене печиво склеїти густим варенням і посипати пудрою.

«Пальчики» на смальці

Інгредієнти: 1 скл. смальцю; 1 скл. сметани; 3 скл. пшеничного борошна; 1 ч. л. солі; 1 скл. цукрової пудри; 100 г варення.

Приготування. У склянку зі сметаною додати дрібку солі, перемішати і влити в миску

з борошном. Додати склянку смальцю. Всі інгредієнти мають бути дуже холодними. Замісити тісто, загорнути в харчову плівку і покласти в холодильник на 2 години.

Розкачати завтовшки не більше 1 сантиметра, нарізати невеликими трикутниками. У ножиці зручності чайну ложку варення і згорнути рулетиком.

Випікати 20 хвилин. Посипати цукровою пудрою.

Коржіки «3 в 1»

Інгредієнти: 150 г розм'якшеного вершкового масла (або маргарину); 200 г сметани; 100 г борошна; 2 яйця; 800 г борошна; 1 скл. цукру; 0,5 ч. л. соди; оцет.

Приготування. Розтоплене масло, смалець, 400 г борошна перемішати, покласти в холодильник на годину.

Цукор і яйця збити, додати сметану і соду з оцтом. Отриману масу перемішати з охолодженим тістом, додати решту муки.

Розкачати завтовшки 5–7 мм, вирізати фігурки. Випікати 10–15 хвилин, посипати цукровою пудрою.

Смачного!

Дитячий майданчик

Знайди відмінності

Урок дружби

Жили два горобці: Чік і Чірик. Одного разу Чік отримав цілий ящик від бабусі. Цілий ящик пшона.

Але Чік про це ані слова не сказав своєму приятелю.

«Якщо я пшоно роздаватиму, то мені нічого не залишиться», — подумав він. Так і склював всі зернятка сам. А коли ящик викидав, то кілька зернятків все ж випало на землю.

Знайшов ці зернятка Чірик, зібрав у пакетик акуратно і полетів до свого приятеля Чіка.

— Здрастуй, Чіку! Я сьогодні знайшов десять зернятків пшона. Давай їх поділимо порівну і склюємо.

— Не треба... Навіщо?.. — став відмахуватися крильцями Чік. — Ти знайшов — ти й їж!

— Але ж ми з тобою — друзі, — сказав Чірик. — А друзі мають ділитися. Хіба ж не так?

— Ти, мабуть, правий, — відповів Чік.

Йому стало дуже соромно. Адже він сам склював цілий ящик пшона і не поділився з другом, дав йому жодної зернини. А зараз відмовитися від подарунка приятеля означає образити його. Взяв Чік п'ять зернятків і сказав:

— Спасибі тобі, Чірик! І за зернятка, і за урок дружби.

М.ПЛЯЦКОВСЬКИЙ.

ДИТЯЧІ МИРИЛКИ

Подивися просто в очі;
Я сваритися не хочу.
Я образити не хотів,
Ненароком зачепив.
Перестань образити мене,
І зі мною подружись.

Мир-миром!
Пироги з сиром,
Варенички в маслі,
Ми дружечки красні —
Помиримся!

Дай скоріш мізинчик свій,
Зачеши його за мій.
Мізин-мізин-мізинець
Помирив нас молодець!

Прислів'я і приказки

Людина з друзями — степ із квітами, а людина без друзів — жменя попелу.

Вірного друга народ прославить, бо він товариша в біді не оставить.

Яку дружбу заведеш, таке й життя проведеш.

Друг не той, хто медом маже, а хто правду каже.

Справжній друг пізнається в біді. З добрим дружись, а лихого стережись.

У лиху годину пізнаєш вірну людину. Міцну дружбу і вогонь не спалить.

Загадка про дружбу

Щоб могли ми гарно жити,
Треба вчитися... (дружити).
А не кидатись словами,
Щоб не стати... (ворогами).
І запам'ятай собі —
З другом легше у... (журбі).
Друг нас виручити може,
У біді він... (допоможе).
А як пісня, жарт чи сміх —
Радість ділиться на... (всіх).
Друг нас може захищати,
Може з класом... (помирити).
Друг не стане кепкувати
І на людях нас... (повчати).
А як сварять всі навкруг —
Йде на захист справжній... (друг).
І ніколи не забудь!
Йти для друга вірним... (будь)!
Й ще одне запам'ятай:
Друзів ти... (не забувай)!
Знай, моя дитино мила,
Дружба — це велика... (сила)!